

2015

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE, WIELKOPOLSKIE, ZACHODNIOPOMORSKIE

Analiza osiągnięć gimnazjalistów

Język polski

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA EGZAMINU GIMNAZJALNEGO **JĘZYK POLSKI**

*

21 kwietnia 2015 roku uczniowie klas trzecich gimnazjów z obszaru działania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu przystąpili do egzaminu sprawdzającego poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu języka polskiego.

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, rozwiązywali zadania zawarte w zestawie standardowym (GH-P1-152). Zestaw zawierał 22 zadania, w tym 20 zadań zamkniętych i 2 zadania otwarte. Podstawę ich tworzenia stanowiły różnorodne teksty kultury (publicystyczne, poetycki, dramatyczny i użytkowy). Poprzez zadania sprawdzano wszystkie umiejętności ogólne ujęte w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego, tj.:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji
- analiza i interpretacja tekstów kultury
- tworzenie wypowiedzi

oraz odwoływano się do umiejętności z wcześniejszych etapów kształcenia.

Wśród **zadań zamkniętych** dominowały zadania wielokrotnego wyboru (9 zadań w arkuszu), w których należało wybrać jedną z czterech odpowiedzi. Jedenaście zadań miało inną formę: w siedmiu (zad. 1., 2., 6., 12., 15., 16. i 20.) należało ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń, w dwóch (zad. 11. i 18.) – dobrać poprawną odpowiedź, a dwa kolejne (zad. 14. i 17.) były zadaniami z luką do uzupełnienia.

Zadania otwarte (zad. 21. i 22.) wymagały od gimnazjalistów zbudowania samodzielnej wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań w arkuszu z języka polskiego uczeń mógł uzyskać maksymalnie 32 punkty, w tym za każde zadanie zamknięte po jednym punkcie (razem 20 punktów), a za dwa zadania otwarte 12 punktów (za zad. 21. – 2 pkt, za zad. 22. – 10 pkt).

Średni wynik uzyskany przez gimnazjalistów za rozwiązanie zadań w arkuszu wyniósł w kraju 62% punktów. Trzecioklasiści w Okręgu uzyskali średnio 58,85% punktów możliwych do zdobycia; w województwie lubuskim – 59,28% pkt, wielkopolskim – 58,98% pkt, a zachodniopomorskim – 58,28% pkt.

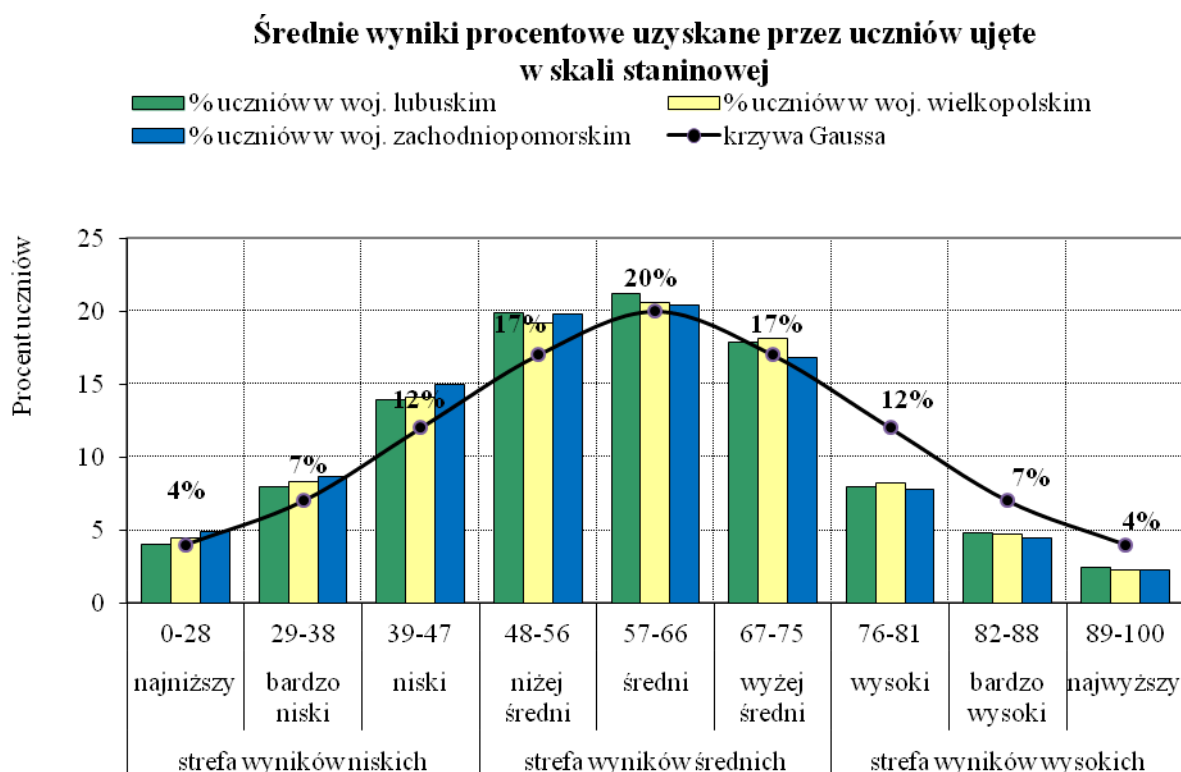
*

Dane statystyczne, dotyczące wyników egzaminu gimnazjalnego 2015, zostały podane w raporcie zamieszczonym na stronie internetowej www.oke.poznan.pl.

ANALIZA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

I. Poziom osiągnięć uczniów - wprowadzenie

Poziom osiągnięć tegorocznych gimnazjalistów, przystępujących do egzaminu z zakresu języka polskiego, można określić przyrównując średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów do wyniku całej populacji poprzez odniesienie do rozkładu normalnego, tzw. krzywej Gaussa i przypisanie do określonych przedziałów wyników, zwanych staninami. Każdemu z tych przedziałów przypisuje się określoną charakterystykę dydaktyczną, dla potrzeb tej analizy uproszczoną do trzech stref wyników – niskich, średnich i wysokich.

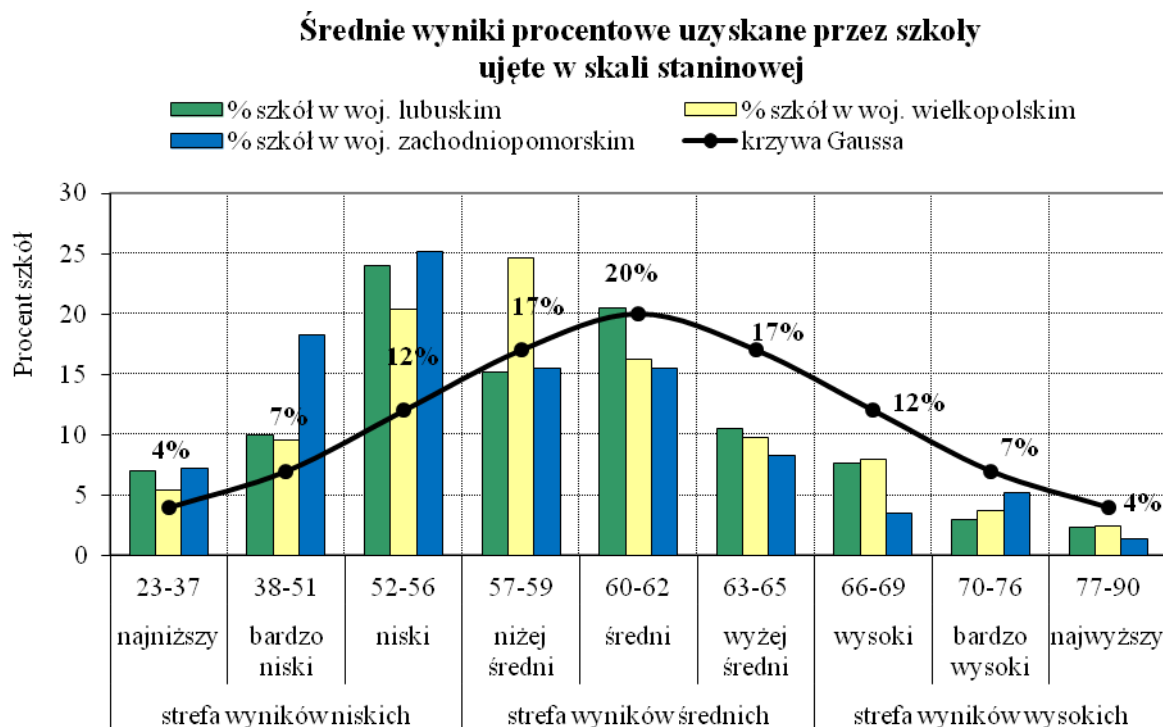

Wykres 1. Osiągnięcia uczniów w ujęciu skali staninowej

Z wykresu odczytać można przesunięcie wyników uzyskanych przez uczniów w stronę wyników niskich, a wniosek ten dotyczy, niemal w równym stopniu, trzecioklasistów z każdego z województw Okręgu. Największe odchylenia od rozkładu normalnego dotyczą obszaru wyników bardzo niskich, niskich i niżej średnich oraz całej strefy wyników wysokich (wysokich, bardzo wysokich, najwyższych) i w przypadku 5 z tych obszarów – województwa zachodniopomorskiego. Szczególnie niekorzystny jest rozkład wyników uczniów w strefie wyników wysokich; znacznie mniejszy odsetek gimnazjalistów, niż można tego było oczekiwać, uzyskał średni wynik wyższy niż 76% punktów. Najliczniejsza grupa (nieco ponad 20% uczniów w każdym z województw), uzyskała wynik średni, mieszczący się w tym roku w zakresie 57 – 66% maksymalnej liczby punktów.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
 Egzamin gimnazjalny 2015
 Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

W sposób analogiczny można przedstawić wyniki szkół, przyjmując za punkt wyjścia rozkład średnich wyników uzyskanych przez ich uczniów. Jest to dodatkowa informacja, pozwalająca scharakteryzować poziom osiągnięć uczniów danej populacji.

Wykres 2. Osiągnięcia szkół w ujęciu skali staninowej

Poniższy wykres pozwala stwierdzić, że szkoły w trzech województwach Okręgu uzyskały wyniki niższe niż wyniki szkół w kraju. Największe odchylenie od rozkładu normalnego dotyczy obszaru wyników bardzo niskich i niskich i jest ono największe wśród szkół z województwa zachodniopomorskiego (w obszarze wyników bardzo niskich szkół tych jest niemal dwukrotnie więcej niż w województwach lubuskim i wielkopolskim). Znacznie mniejszy odsetek szkół, niż można tego było oczekiwać, uzyskał średni wynik wyższy niż 63% punktów możliwych do zdobycia; w przypadku wyników wyżej średnich, gdzie ta różnica jest największa, jest to odpowiednio ok. 6% szkół w województwie lubuskim, ok. 8% szkół w województwie wielkopolskim i ok. 9% szkół w województwie zachodniopomorskim mniej, niż w kraju. Największy odsetek szkół w Okręgu uzyskał wynik niski, mieszczący się w tym roku w zakresie 52 – 56% punktów możliwych do zdobycia; wynik z tego obszaru uzyskała co czwarta szkoła z województwa zachodniopomorskiego, prawie 24% szkół w województwie lubuskim i ok. 20 % szkół w Wielkopolsce.

II. Analiza poziomu opanowania przez uczniów umiejętności ogólnych

Umiejętności ogólne, tożsame z celami kształcenia, opisane zostały w podstawie programowej z języka polskiego jako wymagania ogólne dla III etapu edukacyjnego. Są to:

- I. – Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji**
- II. – Analiza i interpretacja tekstów kultury**
- III. – Tworzenie wypowiedzi**

Poziom opanowania przez uczniów wymagań ogólnych określony na podstawie współczynników łatwości uzyskanych w obszarach umiejętności ogólnych, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności ogólnych

województwo	Współczynnik łatwości		
	I wymaganie ogólne	II wymaganie ogólne	III wymaganie ogólne
lubuskie	0,59	0,60	0,59
wielkopolskie	0,59	0,59	0,59
zachodniopomorskie	0,58	0,59	0,57

Wartości współczynników łatwości uzyskanych w obszarach każdej z trzech umiejętności ogólnych świadczą o tym, że zostały one opanowane na zbliżonym poziomie. Podobny wniosek wynika z analizy wyników uzyskanych w trzech województwach Okręgu. Przy tych niewielkich różnicach, sięgających najczęściej ok. 1 p.p¹., umiejętnością opanowaną na najwyższym poziomie okazała się analiza i interpretacja tekstów kultury; za rozwiązanie zadań z II obszaru wymagań ogólnych najwyższy wynik osiągnęli gimnazjaliści w województwie lubuskim. W zakresie odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji uczniowie w województwie lubuskim i wielkopolskim uzyskali średnio 59 % liczby punktów możliwych do zdobycia; analogiczny wynik uzyskali w zakresie tworzenia wypowiedzi. Gimnazjaliści z województwa zachodniopomorskiego uzyskali w obu obszarach umiejętności wynik niższy – odpowiednio o 1 i 2 p.p.

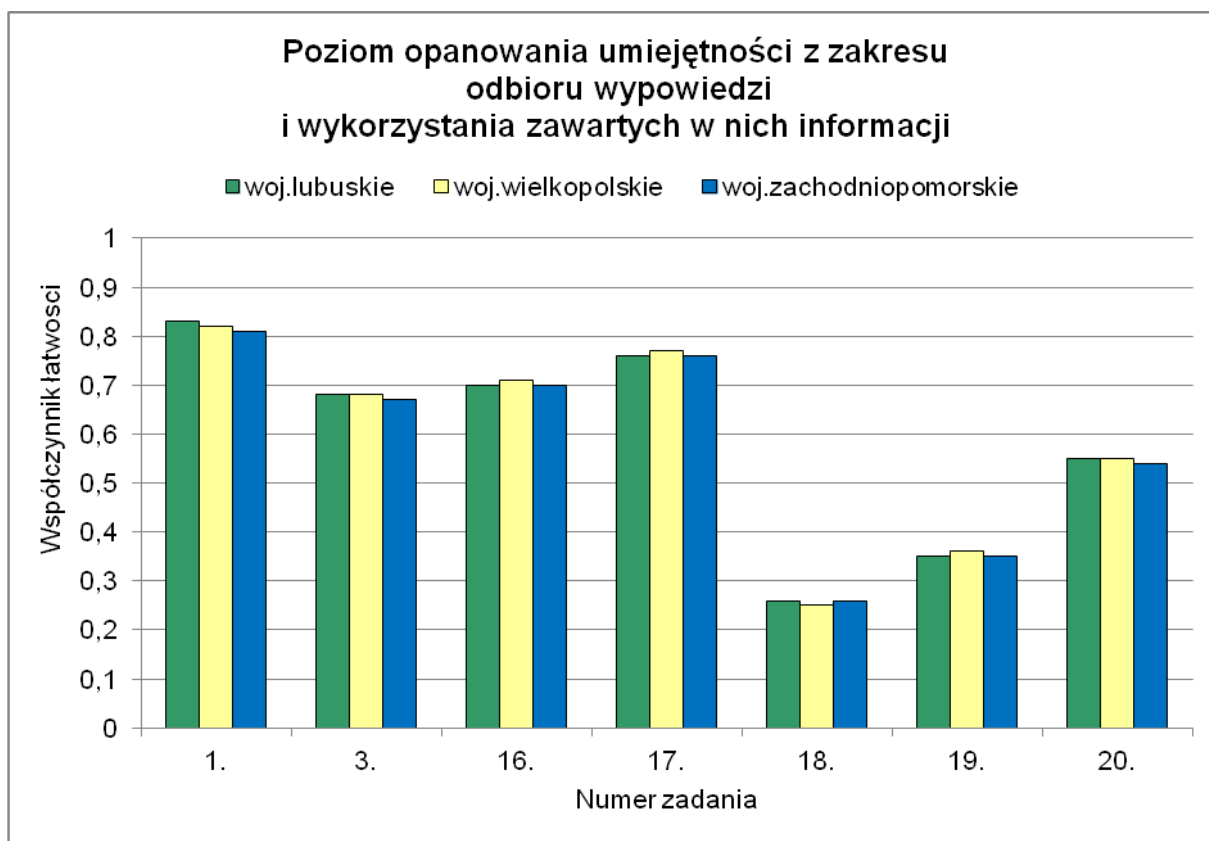
Więcej informacji na temat poziomu osiągnięć tegorocznych gimnazjalistów w zakresie wymagań ogólnych dostarcza analiza współczynników łatwości uzyskanych za umiejętności szczegółowe, właściwe dla każdej z umiejętności ogólnych, sprawdzane za pomocą zadań w arkuszu.

Trzy kolejne wykresy pokazują poziom opanowania tych umiejętności przez gimnazjalistów w województwach na terenie działania OKE w Poznaniu.

---

¹p.p. – oznacza punkty procentowe

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

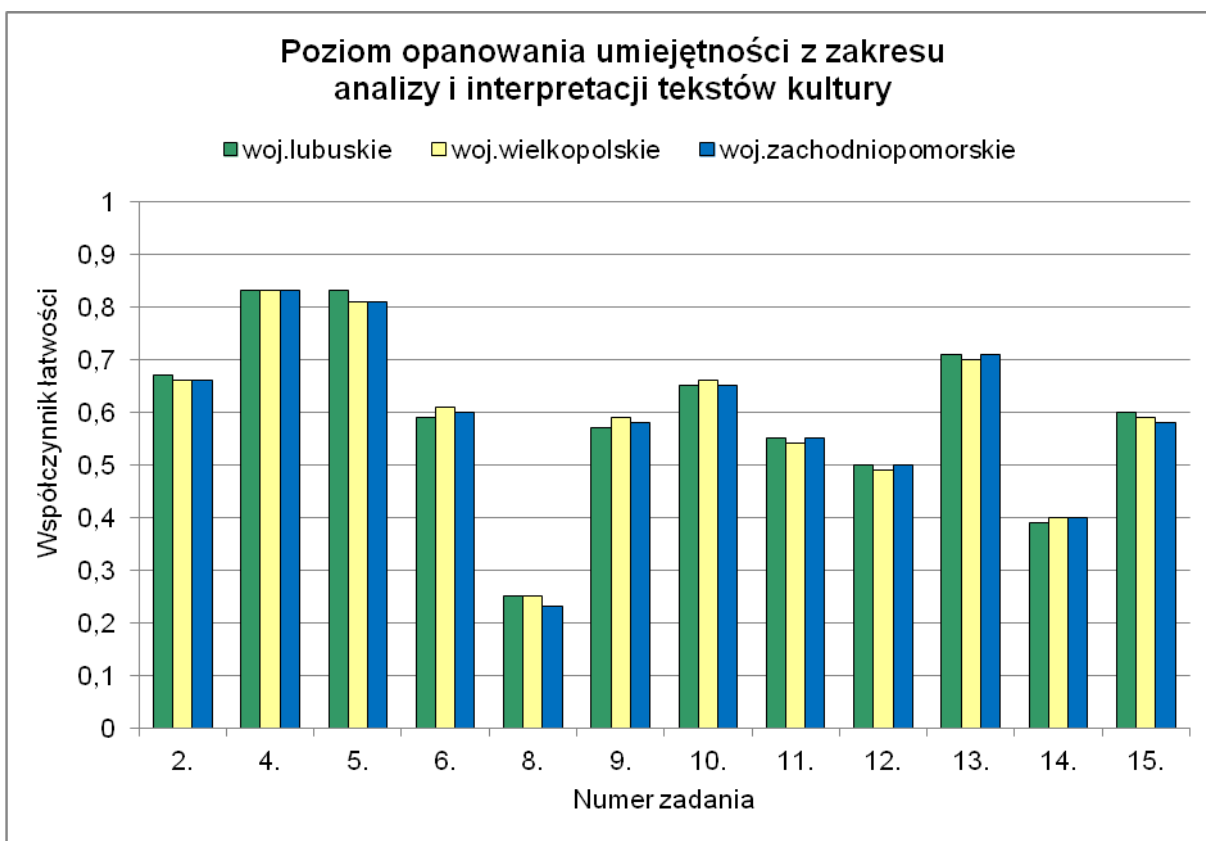
Wykres 3. Współczynniki łatwości zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu I wymagania ogólnego

W zakresie odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji, piszący opanowali w stopniu zadowalającym tylko niektóre z umiejętności szczegółowych, uzyskując wyniki na poziomie 70 punktów procentowych lub wyższe za trzy spośród 7 zadań z tego obszaru. Najwyższe wyniki osiągnęli za rozwiązanie zadań 1., 17. i 16., które wymagały wyszukania informacji. Wskazane zadania odwoływały się do dwóch różnych tekstów z arkusza (*Dziadów cz. II* A. Mickiewicza i *O sławie* L. Kołakowskiego), wymagały wyszukania informacji w całym tekście lub w jego fragmencie i sprawdzały podaną umiejętność w różnych formach (2 zadania typu prawda–fałsz i 1 zadanie z luką). Najłatwiejsze okazało się zadanie 1., odwołujące się do tekstu, zgodnie z wymaganiami podstawy programowej, obowiązkowo znanego uczniom; z dwóch pozostałych łatwiejsze okazało się 17., odsyłające nie do całego tekstu, a tylko do wskazanego fragmentu.

Zadania 18. i 19. sprawdzały wiadomości i umiejętności z zakresu nauki o języku. Oba – pierwsze, w którym uczeń miał wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie i określić jego rodzaj i drugie, polegające na wskazaniu wypowiedzenia ze zdaniem podrzędnym przydawkowym – okazały się dla piszących trudne. Były to jednocześnie dwa z czterech trudnych zadań w tegorocznym arkuszu.

Spośród zadań sprawdzających umiejętności szczegółowe z zakresu I wymagania ogólnego, najsilniej różnicowało osiągnięcia uczniów wspomniane zadanie 1. – najwyższy wynik, należący do gimnazjalistów lubuskich był o 2 p. p. wyższy od tego, który uzyskali trzecioklasiści w województwie zachodniopomorskim.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

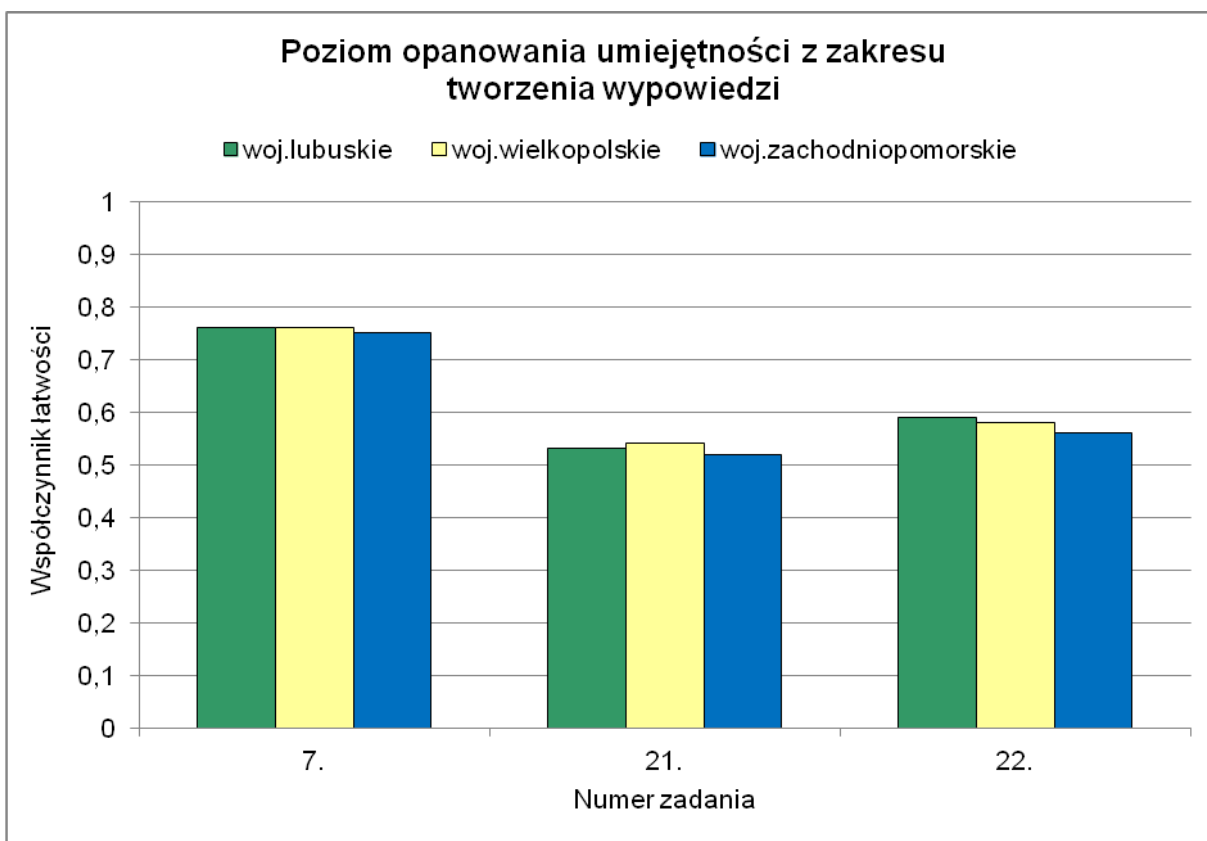
Wykres 4. Współczynniki łatwości zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu II wymagania ogólnego

Spośród zadań sprawdzających umiejętności z zakresu analizy i interpretacji tekstów kultury, łatwe dla wszystkich gimnazjalistów w Okręgu okazały się trzy zadania – 4., 5. i 13. Dwa pierwsze odwoływały się do tekstu dramatu, trzecie do wiersza R. Frosta i sprawdzały umiejętność wnioskowania na podstawie wyszukanych informacji, traktowaną jako punkt wyjścia do odczytania przesłania utworu, przy czym zadanie 4. uwzględniało ponadto kolejny etap czynności interpretacyjnych – refleksję nad wartościami uniwersalnymi. Umiejętność tę sprawdzano trzykrotnie w ten sam sposób – za pomocą zadań wielokrotnego wyboru.

Trudne dla przystępujących do egzaminu były zadania 8. i 14. Pierwsze, w formie zadanie wielokrotnego wyboru, sprawdzało znajomość dramatu A. Mickiewicza poprzez odniesienie treści podanego w arkuszu fragmentu do kontekstu całego utworu, drugie – umiejętność rozpoznania metaforycznego sensu wiersza R. Frosta, a więc dostrzegania swoistych cech tekstu poetyckiego i było zadaniem z luką. Zadanie 8. okazało się najtrudniejszym zadaniem w całym arkuszu.

Największa różnica między najwyższym a najniższym średnim procentowym wynikiem uzyskanym przez gimnazjalistów z trzech województw Okręgu dotyczyła pięciu zadań – 5., 6., 8., 9., i 15. i w każdym z wymienionych zadań wynosiła 2 p. p., przy czym w dwóch zadaniach (5. i 15.) najwyższy wynik należał do uczniów z województwa lubuskiego, w kolejnych dwóch (6. i 9.) – województwa wielkopolskiego; w zadaniu 8. uczniowie lubuskich i wielkopolskich gimnazjów uzyskali jednakowe wyniki, wyższe niż trzecioklasiści z województwa zachodniopomorskiego.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wykres 5. Współczynniki łatwości zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu III wymagania ogólnego

W zakresie tworzenia wypowiedzi łatwe dla gimnazjalistów ze wszystkich trzech województw Okręgu okazało się zadanie 7., polegające na odczytaniu metafory charakteryzującej bohaterkę dramatu i sprawdzające rozumienie znaczeń związków frazeologicznych. Dla sprawdzenia tej umiejętności wybrano formę zadania wielokrotnego wyboru.

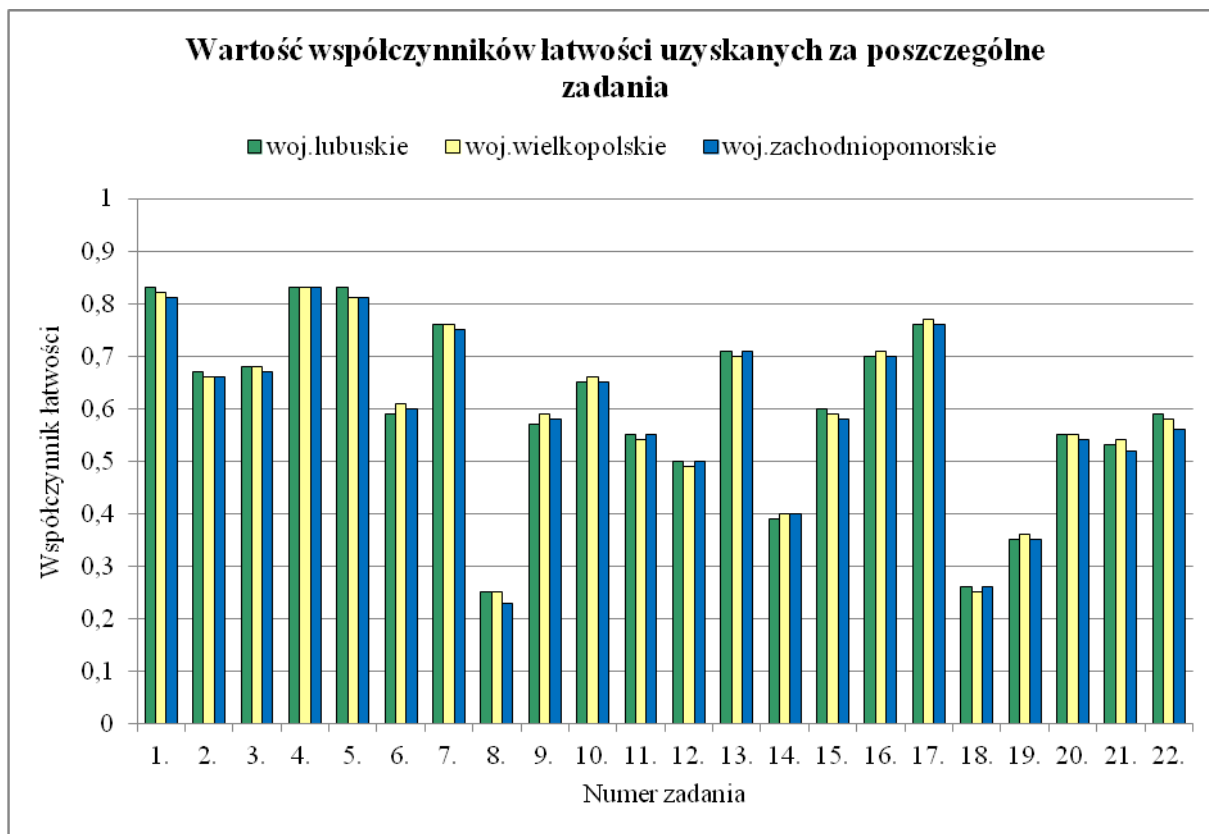
Umiarkowanie trudne były w tegorocznym arkuszu zadania otwarte. Zadanie krótkiej odpowiedzi wymagało odniesienia się do dwóch tekstów zamieszczonych w arkuszu (eseju L. Kołakowskiego i tekstu publicystycznego M. Pęczaka) i udzielania odpowiedzi na pytanie, dotyczące poruszonego w nich problemu, w formie krótkiej wypowiedzi argumentacyjnej. Było to najtrudniejsze spośród trzech wymienionych tu zadań; za jego rozwiązanie trzecioklasiści uzyskiwali średnio nieco ponad połowę punktów możliwych do zdobycia.

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi (22.), polegające na napisaniu opowiadania o podróży, najsilniej, w tej grupie zadań, ale i w całym arkuszu, różnicowało wyniki uzyskane przez uczniów. Najwyższy wynik (średnio 59% punktów możliwych do zdobycia) uzyskali gimnazjaliści w województwie lubuskim, najniższy (średnio 56% punktów możliwych do zdobycia) – trzecioklasiści w województwie zachodniopomorskim.

III. Analiza poziomu opanowania umiejętności szczegółowych

Umiejętności szczegółowe, tożsame z treściami nauczania, opisane zostały w podstawie programowej z języka polskiego jako wymagania szczegółowe dla III etapu edukacyjnego. Miarą poziomu opanowania tych, które sprawdzane były w tegorocznym arkuszu, są współczynniki łatwości uzyskane za poszczególne zadania. Poniższy wykres – inaczej niż trzy poprzednie – prezentuje jednocześnie poziom opanowania przez uczniów wszystkich umiejętności szczegółowych.

Wykres 6. Współczynniki łatwości zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu języka polskiego

Na podstawie analizy współczynników łatwości uzyskanych za rozwiązanie poszczególnych zadań można stwierdzić, że wiele spośród umiejętności szczegółowych tegorocznymi gimnazjaliści opanowali na poziomie zadowalającym, uzyskując wyniki równe 70% punktów możliwych do zdobycia lub wyższe. Łatwych dla tegorocznych gimnazjalistów okazało się 7 zadań (1., 4., 5., 7., 13., 16., i 17.), spośród których trzy sprawdzały umiejętność wyszukiwania w wypowiedzi potrzebnych informacji (zad. 1., 16. i 17.), dwa (zad. 5. i 13.) – umiejętność odczytania głównej myśli utworu, jedno (zad. 4.) – umiejętność rozpoznania i odniesienia się do podstawowych, ponadczasowych zagadnień egzystencjalnych (samotności bohaterki) i jedno (zad. 7.) – umiejętność właściwego rozumienia i poprawnego stosowania związków frazeologicznych.

Wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązanie czterech zadań (8., 14., 18. i 19.), pozwalają stwierdzić, że były one dla gimnazjalistów trudne. Sprawdzały, odpowiednio, umiejętność odniesienia fragmentu tekstu do kontekstu macierzystego, dostrzeżenia swoistości artystycznej tekstu poetyckiego, wskazania w zdaniu różnych rodzajów orzeczeń i określenia ich funkcji oraz rozpoznania wypowiedzenia ze zdaniem podrzędnym

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

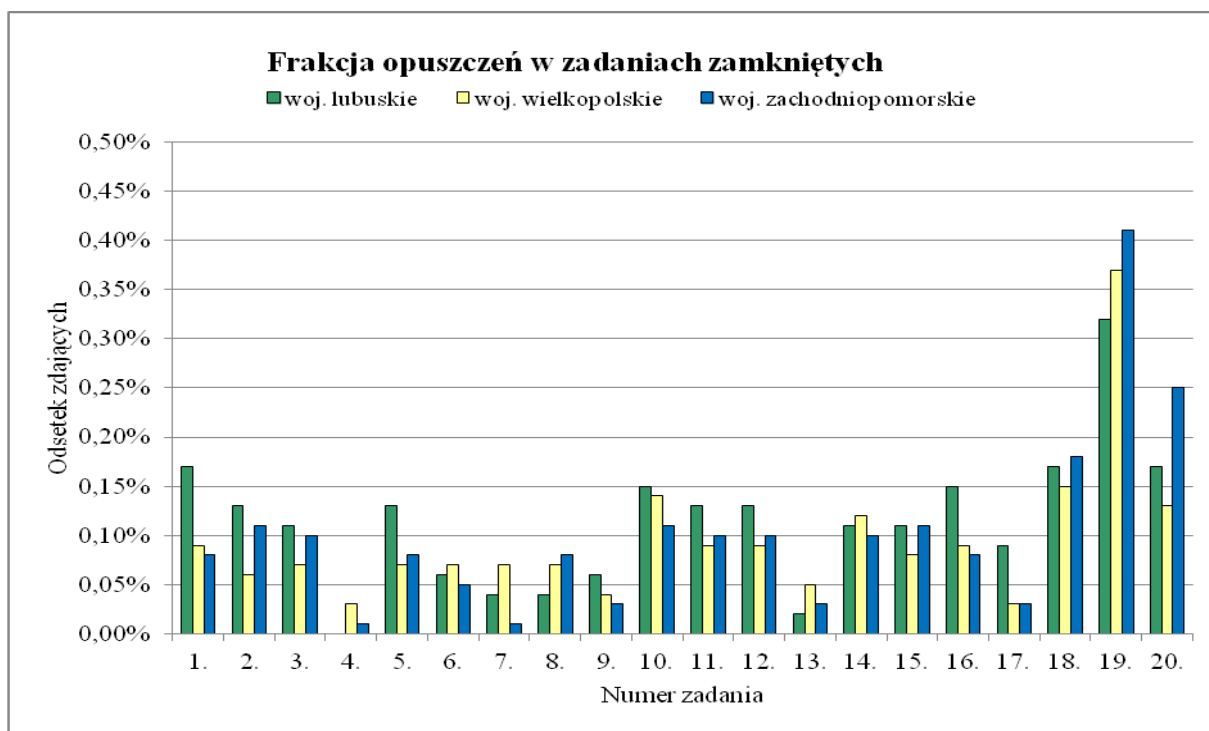
przydawkowym. Trudne dla wielkopolskich gimnazjalistów okazała się także umiejętność odczytania głównej myśli tekstu poetyckiego, sprawdzana za pomocą zadania 12.; dla uczniów z dwóch pozostałych województw umiejętność ta okazała się umiarkowanie trudna.

Zgodnie z zasadą kumulatywności, przyjętą w podstawie programowej, w tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym znalazły się trzy zadania sprawdzające umiejętności z zakresu szkoły podstawowej. Sprawdzane poprzez te zadania umiejętności – rozpoznawania w tekście literackim porównania i objaśniania jego roli (zad. 6.), oraz rozpoznawania rymu i refrenu (zad. 15.) okazały się dla gimnazjalistów ze wszystkich trzech województw umiarkowanie trudne, natomiast umiejętność dostrzegania swoistości artystycznej dzieła (zad. 6) była dla uczniów trudna.

III.1. Analiza poziomu opanowania przez uczniów umiejętności szczegółowych sprawdzanych poprzez zadania zamknięte

Szczegółową analizę odpowiedzi uczniów poprzedzić należy informacją na temat liczby gimnazjalistów, którzy nie zaznaczyli odpowiedzi do zadań lub zaznaczyli ich kilka. W obu przypadkach skutkuje to przyznaniem 0 punktów za rozwiązanie zadania i choć odsetek tych uczniów w skali Okręgu jest niewielki, brak zaznaczenia odpowiedzi lub wielokrotne zaznaczenie ma wpływ na wynik, uzyskiwany przez przystępujących do egzaminu. Wskazanie zadań, które uczniowie opuszczali najczęściej oraz tych, w których zaznaczyli więcej niż jedną odpowiedź, niesie informację na temat trudności, jakie napotykali podczas rozwiązywania zadań i może pomóc w formułowaniu wniosków dotyczących poziomu osiągnięć tegorocznych gimnazjalistów.

Wykres 6. pokazuje, w których zadaniach uczniowie najczęściej rezygnowali z udzielenia odpowiedzi.

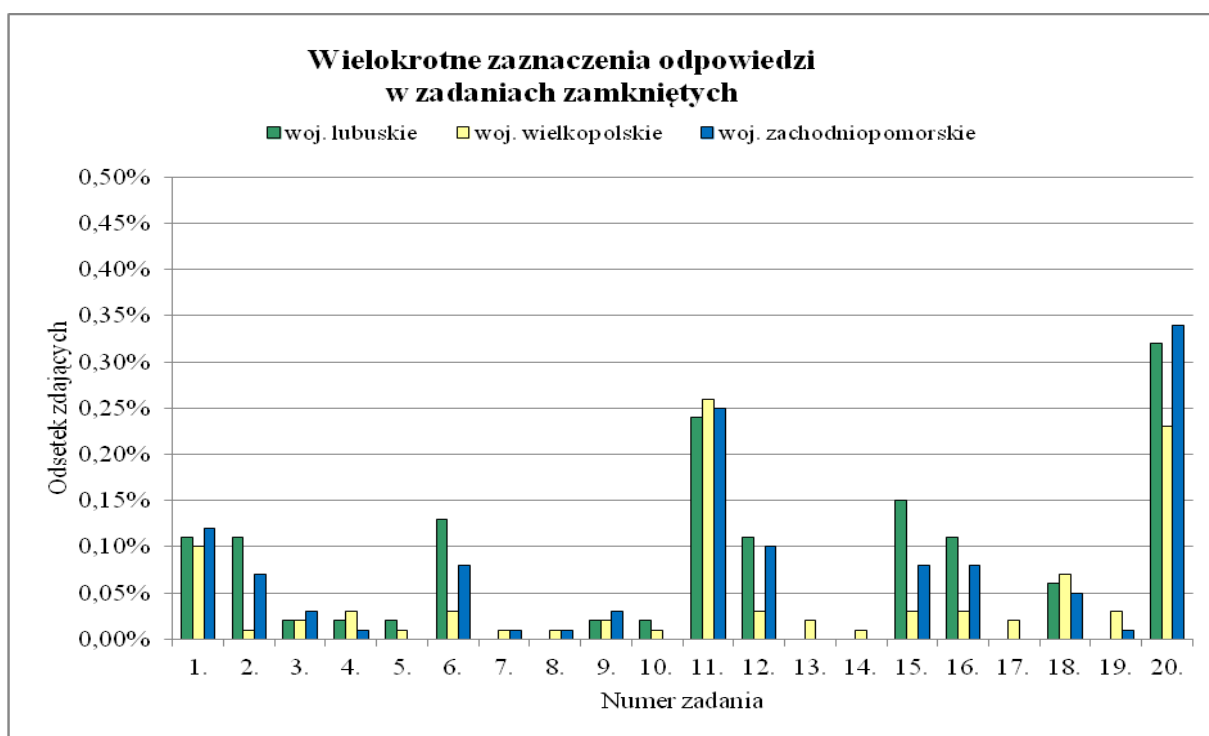
Wykres 7. Odsetek uczniów, którzy nie zaznaczyli odpowiedzi do zadań zamkniętych

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
 Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Największa frakcja opuszczeń we wszystkich województwach wystąpiła w zadaniu 19., odnoszącym się do wiadomości i umiejętności z zakresu świadomości językowej. Dla ich sprawdzenia wybrano bardzo dobrze znaną uczniom formę zadania wielokrotnego wyboru, zatem nie forma była przyczyną opuszczania odpowiedzi przez uczniów, lecz raczej niewystarczająca wiedza trzecioklasistów z zakresu składni, która uniemożliwiła im rozpoznanie wskazanego rodzaju zdania podrzędnie złożonego. Rozwiązanie dwóch kolejnych zadań (20. i 18.), również bardzo często pomijane przez piszących, wymagało czynności złożonych; pierwsze – analizy słownikowego hasła, objaśniającego znaczenie wyrazu wieloznacznego i wybrania zdania, w którym słowo to występuje we wskazanym znaczeniu, drugie – poprawnego nazwania rodzaju orzeczenia i wskazania podmiotu, który się z nim łączy. Tym razem złożona, trudniejsza forma zadania, mogła być w większym stopniu przyczyną rezygnowania z udzielania odpowiedzi niż w zadaniu poprzednim; o niepowodzeniu uczniów zdecydowały jednak zapewne także niewystarczające umiejętności; w pierwszym ze wspomnianych zadań – korzystania ze słownika języka polskiego, w drugim – rozpoznawania podstawowych części zdania. Największą grupę uczniów, którzy rezygnowali z rozwiązania, stanowili, w przypadku każdego z trzech wspomnianych zadań, gimnazjaliści z województwa zachodniopomorskiego; np. z rozwiązania zadania 20. zrezygnowała niemal dwukrotnie liczniejsza ich grupa niż w dwóch pozostałych województwach.

Najniższą frakcję opuszczeń odnotowano w zadaniu 4., wymagającym interpretacji fragmentu znanego uczniom dramatu A. Mickiewicza. Rozwiązania tego zadania nie podjęło się 0,03% gimnazjalistów w województwie wielkopolskim i 0,01% – w zachodniopomorskim; z udzielenia odpowiedzi nie zrezygnował natomiast żaden uczeń w województwie lubuskim.

Na kolejnym wykresie pokazano, jaki odsetek uczniów w każdym województwie zaznaczył kilka odpowiedzi w poszczególnych zadaniach.

Wykres 8. Odsetek uczniów, którzy zaznaczyli kilka odpowiedzi do zadań zamkniętych

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wielokrotne zaznaczenia odpowiedzi pojawiały się najczęściej, poza wspomnianym już przy okazji analizy frakcji opuszczeń zadaniem 20., w zadaniu 11., sprawdzającym umiejętność charakteryzowania postaci mówiącej w utworze w formie zadania na dobieranie, które wymagało wskazania cechy postaci mówiącej i uzasadnienia dokonanego wyboru właściwym cytatem. Wynik ten pozwala na powtórzenie raz już sformułowanego wniosku, że złożona, trudniejsza forma zadania, jest, obok zapewne niewystarczającego opanowania badanej umiejętności, przyczyną niepowodzeń uczniów. Potwierdza to analiza wykresu; wyróżniający się odsetek zdających, którzy zaznaczyli kilka odpowiedzi do zadań zamkniętych odnotowano także w przypadku zadania 18. (analizowanego w części dotyczącej frakcji opuszczeń) oraz wszystkich zadań w arkuszu, które wymagały wskazania prawdziwej lub fałszywej odpowiedzi (1., 2., 6., 12., 15. i 16.).

Z wykresu wynika, że umiejętność rozwiązywania zadań na dobieranie oraz typu prawda-falsz została najlepiej opanowana (poza zadaniami 11. i 18) przez gimnazjalistów z Wielkopolski. W województwach lubuskim i zachodniopomorskim najczęściej wielokrotnych zaznaczeń dotyczyło (poza zadaniem 20.) zadania 11., najmniej – zadania 18. W pozostałych zadaniach odsetek uczniów, którzy wskazali więcej niż jedną odpowiedź w zadaniu był już znacząco niższy; wielokrotny wybór nie dotyczył w nich także uczniów ze wszystkich województw. Wielokrotne zaznaczenia odnotowano w dwóch spośród trzech województw Okręgu w pięciu zadaniach (5. i 10. w lubuskim i wielkopolskim, 7., 8. i 19. w wielkopolskim i zachodniopomorskim). W zadaniach 13., 14. i 17. odnotowano wielokrotne zaznaczenia tylko w województwie wielkopolskim.

Szczegółowa analiza zadań

Na kolejnych stronach przedstawiono analizę odpowiedzi, jakich udzielali uczniowie, rozwiązując zadania zamknięte w arkuszu standardowym z zakresu języka polskiego (wersja X). Przy zadaniach podano sprawdzane za ich pomocą umiejętności. Pod każdym zadaniem zamieszczono zwięzły komentarz. Poprawne odpowiedzi zostały podkreślone, a w tabelach pogrubione.

Wyjaśnienie skrótów zastosowanych w opracowaniu:

BO – brak odpowiedzi – oznacza, że uczeń nie podjął próby rozwiązania zadania,

WO – wielokrotna odpowiedź – oznacza, że uczeń zaznaczył na karcie kilka odpowiedzi do jednego zadania.

Przy zadaniach wskazano również współczynniki łatwości, obliczone dla wersji X i Y arkusza w każdym z województw Okręgu.

Tekst do zadań 1.-7.

Adam Mickiewicz

Dziady część II (fragment)

CHÓR

Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Co to będzie, co to będzie?

GUŚLARZ

Teraz wy, pośrednie duchy,
Coście u tego padolu
Ciemnoty i zawieruchy
Żyłyście z ludźmi pospołu;
Lecz, od ludzkiej wolne skazy,
Żyłyście nie nam, nie światu,
Jako te cząbry i ślazy¹,
Ni z nich owocu, ni kwiatu.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Ani się ukarmi zwierzę,
Ani się człowiek ubierze;
Lecz w wonne skręcone wianki
Na ścianie wiszą wysoko. [...]
Was tym światłem i kadzidłem
Zapraszamy, zaklinamy. [...]

DZIEWCZYNA

Tu niegdyś w wiosny poranki
Najpiękniejsza z tego sioła²,
Zosia, pasając baranki,
Skacze i śpiewa wesola.

La la la la

Oleś za gołąbków parę
Chciał raz pocałować w usta;
Lecz i prośbę i ofiarę
Wyśmiała dziewczyna pusta.

La la la la

Józio dał wstążkę pasterce,
Antoś oddał swoje serce;
Lecz i z Józia, i z Antosia
Śmieje się pierzchliwa Zosia.

La la la la

Tak, Zosią byłam, dziewczyną z tej wioski.
Imię moje u was głośne,
Że chociaż piękna, nie chciałam zameścia
I dziewiętnastą przeigrawszy wiosnę,
Umarłam, nie znając troski
Ani prawdziwego szczęścia.
Żyłam na świecie;
lecz, ach! nie dla świata!
Myśl moja, nazbyt skrzydlata,
Nigdy na ziemskiej nie spoczęła błoni³.
Za lekkim zefirkim⁴ goni,
Za muszką, za kraśnym⁵ wiankiem,
Za motylkiem, za barankiem;
Ale nigdy za kochankiem.
Pieśni i fletów słuchałam rada:
Często, kiedy sama pasę,
Do tych pasterzy goniłam stada,
którzy mą wielbili krasę;
Lecz żadnego nie kochałam.
Za to po śmierci nie wiem, co się ze mną
dzieje,
Nieznajomym ogniem pałam;
Choć sobie igram do woli,
Latam, gdzie wietrzyk zawieje,

Nic mię nie smuci, nic mię nie boli,
Jakie chcę, wyrabiam cuda.
Przędę sobie z tęczy rąbki⁶,
Z przezroczystych łez poranku
Tworzę motylki, gołąbki.
Przecież nie wiem, skąd ta nuda:
Wyglądam kogoś za każdym szelestem,
Ach, i zawsze sama jestem!
Przykro mi, bez ustanku
Wiatr mną jak piórkiem pomiata.
Nie wiem, czy jestem z tego, czy z tamtego
świata.
Gdzie się przybliżam, zaraz wiatr oddali,
Pędzi w górę, w dół, z ukosa:
Tak pośród pierzchliwej fali
Wieczną przelatując drogę,
Ani wzbić się pod niebiosa,
Ani ziemi dotknąć nie mogę. [...]

GUŚLARZ

Czego potrzebujesz, duszeczko,
Żeby się dostać do nieba? [...]

DZIEWCZYNA

Nic mnie, nic mnie nie potrzeba!
Niechaj podbiegną młodzieńce,
Niech mię pochwyć za ręce,
Niechaj przyciągną do ziemi,
Niech poigram chwilę z niemi.
Bo słuchajcie i zważcie u siebie,
Że według bożego rozkazu;
Kto nie dotknął ziemi ni razu,
Ten nigdy nie może być w niebie.

CHÓR

Bo słuchajmy i zważmy u siebie,
Że według bożego rozkazu;
Kto nie dotknął ziemi ni razu,
Ten nigdy nie może być w niebie.

¹Cząber, ślaz – rośliny ozdobne.

²Sioło – osada, wieś.

³Błonie – duża przestrzeń, równina pokryta trawą.

⁴Zefir – łagodny wietrzyk.

⁵Kraśny – piękny, urodziwy.

⁶Rąbki – chusty.

[452 słowa]

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Zadanie 1. (0-1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących obrzędu dziadów. Wybierz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Dziady to nazwa obrzędu ludowego poświęconego zmarłym przodkom.	F
2.	Celem obrzędu dziadów było przywrócenie zmarłych do życia.	F
3.	Obrzędowi dziadów przewodniczył Guślarz.	F

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odp.	L	W	Z	L	W	Z
1F	12,37%	13,67%	13,81%	0,83	0,82	0,81
2F	82,77%	81,45%	81,12%			
3F	4,58%	4,70%	4,86%	Interpretacja współczynnika łatwości		
BO	0,17%	0,09%	0,08%	Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
WO	0,11%	0,10%	0,12%			

Wymaganie ogólne:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
Wymaganie szczegółowe:
1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:
2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

Komentarz

Zadanie, polegające na wyszukiwaniu informacji dotyczących tytułowego obrzędu dziadów, wymagało od ucznia oceny prawdziwości podanych informacji, a następnie wskazania informacji fałszywej, przy czym weryfikacja obejmowała różne poziomy znaczeniowe tekstu. Mimo tych dodatkowych utrudnień, trzecioklasiści ze wszystkich województw okręgu uzyskali wynik na poziomie zadowalającym, choć zróżnicowany. Pierwsze z zadań w zestawie okazało się najłatwiejsze dla gimnazjalistów w województwie lubuskim; uczniowie w województwie wielkopolskim i zachodniopomorskim uzyskali wynik niższy o, odpowiednio, 1 i 2 p. p.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Zadanie 2. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

W <i>Dziadach cz. II</i> wraz z pojawieniem się Dziewczyny akcja dramatu przenosi się w inne miejsce.	P	<u>F</u>
W <i>Dziadach cz. II</i> chór współtworzy atmosferę grozy i tajemniczości.	<u>P</u>	F

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
PP	23,16%	25,32%	24,17%	0,67	0,66	0,66
PF	7,04%	6,27%	6,11%			
FP	67,75%	66,62%	67,58%			
FF	1,81%	1,72%	1,96%			
BO	0,13%	0,06%	0,11%			
WO	0,11%	0,01%	0,07%			
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: 2. Analiza. Uczeń: 5) omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu [...].				Interpretacja współczynnika łatwości Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.		

Komentarz

Zadanie sprawdzało poziom opanowania podstawowych umiejętności analitycznych, potrzebnych do odbioru tekstu dramatycznego, właściwych specyficie tego rodzaju literackiego. Przedstawiony fragment *Dziadów cz. II* pozbawiony był tekstu pobocznego, zatem uczeń musiał ocenić prawdziwość podanych informacji wnioskując na podstawie wypowiedzi postaci, traktowanych w dramacie jako główny element konstrukcyjny świata przedstawionego. Śledząc monolog Guślarza, uzyskał informacje o miejscu akcji, na podstawie wypowiedzi chóru mógł określić nastrój, towarzyszący obrzędowi. Pierwsza czynność okazała się trudniejsza, o czym świadczy analiza wybieralności odpowiedzi; niemal co czwarty gimnazjalista błędnie wskazał rozwiązanie PP. W rezultacie, choć wynik uzyskany przez uczniów w województwie lubuskim był o 1 p. p. wyższy niż w dwóch pozostałych województwach; dla wszystkich gimnazjalistów w Okręgu zadanie okazało się umiarkowanie trudne.

Zadanie 3. (0-1)

Które wypowiedzenie zawiera informację o przeszłości Dziewczyny? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. *Nieznajomym ogniem palam.*
- B. *Wyglądam kogoś za każdym szelestem.*
- C. *Ani wzbić się pod niebiosa, ani ziemi dotknąć nie mogę.*
- D. *Lecz i z Józia, i z Antosia śmieje się pierzchliwa Zosia.*

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	12,03%	11,82%	12,12%	0,68	0,68	0,67
B.	6,63%	7,09%	6,91%			
C.	15,05%	15,11%	15,81%			
D.	66,17%	65,88%	65,04%			
BO	0,11%	0,07%	0,10%			
WO	0,02%	0,02%	0,03%			
				Interpretacja współczynnika łatwości		
				Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.		
Wymaganie ogólne: I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Wymaganie szczegółowe: 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].						

Komentarz

W zadaniu, wśród przywołanych wypowiedzi Dziewczyny, uczeń miał odnaleźć tę, która zawierała informacje o jej przeszłości. Mimo iż zadanie sprawdzało umiejętność, która wydaje się być dobrze opanowana przez gimnazjalistów, o czym przekonuje wynik uzyskany za zadanie 1., odsetek poprawnych rozwiązań jest tym razem niższy. Analiza wybieralności dystraktorów pozwala stwierdzić, że błędne odpowiedzi A. i C. wskazały niemal równie liczne grupy uczniów, zaznaczając, zapewne przez nieuwagę, cytaty, którymi bohaterka opisuje swój obecny stan w monologu. Tymczasem prawidłowej odpowiedzi uczeń powinien szukać w treści piosenki pasterki, opowiadającej o jej reakcji na zabiegi zalotników. Forma czasu teraźniejszego czasownika (*śmieje się*), inna niż można by oczekiwać w przypadku opowieści o wydarzeniach z przeszłości, stała się, jak można przypuszczać, dodatkową przyczyną trudności. Za rozwiązanie tego zadania uczniowie uzyskali wynik nieco poniżej poziomu zadowalającego; poprawnej odpowiedzi udzieliło 68% gimnazjalistów w województwach lubuskim i wielkopolskim i 67% w województwie zachodniopomorskim.

Zadanie 4. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z wypowiedzi Dziewczyny wynika, że po śmierci dręczy ją

- A. samotność.
- B. nadmiar obowiązków.
- C. lęk przed zemstą młodzińców.
- D. brak jakichkolwiek przyjemności.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	82,45%	81,99%	82,59%	0,83	0,83	0,83
B.	0,95%	1,23%	1,11%			
C.	3,13%	3,38%	3,26%			
D.	13,64%	13,34%	13,02%			
BO	0,00%	0,03%	0,01%			
WO	0,02%	0,03%	0,01%			
Interpretacja współczynnika łatwości						
Zadanie okazało się dla piszących łatwe.						
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: 4. Wartości i wartościowanie. Uczeń: 2) omawia na podstawie poznanych dzieł literackich [...] podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. [...] samotność [...].						

Komentarz

Zadanie sprawdzało podstawowe umiejętności interpretacyjne i wymagało odniesienia do obszaru istotnych, ponadczasowych zagadnień egzystencjalnych, w tym wypadku samotności głównej bohaterki, traktowanej jako konsekwencja czynów popełnionych przez nią za życia. Uczeń mógł dokonać interpretacji samodzielnej, mógł też wesprzeć się, rozwiązując to zadanie, wiedzą wyniesioną z lekcji, kiedy to miał okazję zetknąć się z problemem kary, jakiej doświadcza główna bohaterka. Mimo że około 13% uczniów poprzestało jedynie na dosłownym, „literalnym” odczytaniu fragmentu tekstu (*przecież nie wiem, skąd ta nuda*) i wybrało odpowiedź D. (*brak jakichkolwiek przyjemności*), to ok. 82% trzecioklasistów ze wszystkich trzech województw Okręgu poprawnie rozwiązało zadanie i wskazało właściwy cytat.

Zadanie 5. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z historii Zosi wynika, że

- A. zdrada zawsze zostanie ukarana.
- B. uczuciami innych nie wolno gardzić.
- C. szczęście polega na wybaczeniu win.
- D. miłość nie gwarantuje szczęścia.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	3,69%	4,29%	4,08%	0,83	0,81	0,81
B.	82,34%	81,33%	81,27%			
C.	4,64%	4,68%	5,14%	Interpretacja współczynnika łatwości		
D.	9,18%	9,63%	9,42%	Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
BO	0,13%	0,07%	0,08%			
WO	0,02%	0,01%	0,00%			

Wymaganie ogólne:
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.
Wymaganie szczegółowe:
3. Interpretacja. Uczeń:
1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].

Komentarz

Kolejne zadanie, wymagające przedstawienia propozycji interpretacji tekstu, odwoływało się do znanego uczniom z lekcji i zapewne szeroko omawianego innego ważnego problemu poruszanego w dramacie – problemu winy, popełnionej przez bohaterkę dramatu. Słowa nauki moralnej kierowanej przez nią do zebranych, powtórzone przez Guślarza, uczniowie bez trudu zinterpretowali jako przestrożę przed pogardą dla uczuć innych. Najwyższy wynik za rozwiązanie tego zadanie uzyskali gimnazjaliści z województwa lubuskiego; wynik uczniów z dwóch pozostałych województw był niższy o 2 p. p. Sprawdzana umiejętność okazała się dla uczniów łatwa.

Zadanie 6. (0-1)

Oceń, czy poniższe informacje dotyczące funkcji środków stylistycznych we fragmencie *Dziadów cz. II* są prawdziwe. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Środek stylistyczny i przykład	Funkcja w utworze	P	F
zdrobnienia: np. <i>muszką, motylkiem, barankiem</i>	oddają sposób postrzegania świata przez Zosię	<u>P</u>	F
porównanie: <i>wiatr mną jak piórkiem pomiata</i>	obrazuje sytuację, w jakiej znajduje się bohaterka	<u>P</u>	F

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
PP	59,84%	61,50%	60,85%	0,59	0,61	0,60
PF	9,63%	9,94%	10,15%			
FP	29,40%	27,54%	27,73%			
FF	0,93%	0,92%	1,14%			
BO	0,06%	0,07%	0,05%			
WO	0,13%	0,03%	0,08%			
				Interpretacja współczynnika łatwości		
				Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.		
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: 2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa ([...] zdrobnień [...]). <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście literackim porównanie [...] i objaśnia jego rolę.						

Komentarz

W zadaniu uczeń musiał ocenić prawdziwość stwierdzeń, dotyczących użytych w tekście dramatu środków stylistycznych, służących charakterystyce bohaterki. Analiza wybieralności odpowiedzi pozwala wnioskować, że trudniejsze dla uczniów okazało się rozstrzygnięcie dotyczące funkcji zdrobnień, choć określanie funkcji leksykalnych środków stylistycznych w tekście to umiejętność z zakresu szkoły podstawowej. Ponieważ, by uzyskać jeden punkt, uczeń musiał podjąć dwie dobre decyzje, zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Wynik uzyskany za jego rozwiązanie, zestawiony z wynikami osiągniętymi za dwa wcześniejsze zadania, pozwala jednocześnie stwierdzić, że łatwiejsze dla uczniów są zadania, w których pytani są o treść niż te, które dotyczą formy; z trzech wymienionych zadań, sprawdzających także umiejętność charakteryzowania postaci, najtrudniejsze okazało się ostatnie, wymagające odpowiedzi na pytanie: „*jak opisana jest sytuacja bohaterki*”, a nie, jak dwa pozostałe, „*co o niej wiemy*”. Zadanie dość znacząco różnicuje poziom osiągnięć uczniów; najwyższy wynik uzyskali gimnazjaliści w województwie wielkopolskim, w stosunku do nich niższy o 1 p. p. w województwie zachodniopomorskim, a o 2 p. p. w lubuskim.

Zadanie 7. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Cytat *Myśl moja nazbyt skrzydlata, / Nigdy na ziemskiej nie spoczęła błoni* wskazuje, że Zosia

- A. igrała z ogniem.
- B. bujała w obłokach.
- C. szukała wiatru w polu.
- D. była w siódmym niebie.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	8,53%	8,74%	8,85%	0,76	0,76	0,75
B.	75,71%	75,92%	76,09%			
C.	11,12%	10,43%	10,27%	Interpretacja współczynnika łatwości		
D.	4,60%	4,83%	4,76%	Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
BO	0,04%	0,07%	0,01%			
WO	0,00%	0,01%	0,01%			

Wymaganie ogólne:
III. Tworzenie wypowiedzi.
Wymaganie szczegółowe:
2. Świadomość językowa. Uczeń:
4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.

Komentarz

Zadanie wymagało odczytania metafory charakteryzującej bohaterkę, a następnie wyrażenia jej treści w postaci wybranego związku frazeologicznego. Uczniowie bez trudu wskazywali wśród popularnych, funkcjonujących w polszczyźnie potocznej, a więc dobrze im znanych frazeologizmów, właściwy, określający stan bohaterki, dalekiej od realnego życia. Zadanie okazało się łatwe dla wszystkich gimnazjalistów w Okręgu, przy czym lubuscy i wielkopolscy trzecioklasiści uzyskali wynik nieco wyższy (o 1 p. p.) niż ich rówieśnicy z województwa zachodniopomorskiego.

Zadanie 8. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Z *Dziadów cz. II* dowiadujemy się, że Dziewczyna odkupi swoje winy, gdy

- A. poprosi o dwa ziarenka gorczycy.
- B. odwzajemni uczucia ziemskich zalotników.
- C. miną dwa lata jej tułaczki między niebem a ziemią.
- D. odbędzie się uczta przygotowana przez młodzieńców.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	11,66%	13,09%	12,54%	0,25	0,25	0,23
B.	53,65%	53,60%	56,00%			
C.	25,86%	24,62%	22,98%			
D.	8,79%	8,61%	9,15%			
BO	0,04%	0,07%	0,08%			
WO	0,00%	0,01%	0,01%			

Wymaganie ogólne:

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Wymaganie szczegółowe:

3. Interpretacja. Uczeń:

2) uwzględni w interpretacji potrzebne konteksty (całość utworu).

Uczeń zna teksty literackie [...].

Teksty poznawane w całości [...], przy czym nie można pominąć autorów i utworów oznaczonych gwiazdką (Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II*).

Komentarz

Zadanie sprawdzające znajomość treści znanego uczniom w całości i zapisanego w podstawie programowej jako obowiązkowy utwór, okazało się najtrudniejsze w całym zestawie. Analiza wybieralności odpowiedzi pozwala na sformułowanie wniosku, że wielu uczniów, nie znając treści *Dziadów cz. II*, podejmowało decyzje przypadkowe, losowe. W ich rezultacie ponad połowa trzecioklasistów wskazała jako poprawną odpowiedź B. (Dziewczyna odkupi swe winy, gdy *miną dwa lata jej tułaczki między niebem a ziemią*), a ponad 10 % – odpowiedź A. (Dziewczyna odkupi swe winy, gdy *poprosi o dwa ziarenka gorczycy*), odnoszącą się do dwojga innych bohaterów dramatu. Wyniki uzyskane za rozwiązanie tego zadania wskazują na niedostateczny poziom opanowania wiadomości z zakresu treści lektur ujętych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego; treść *Dziadów cz. II* zna około 25% trzecioklasistów z województw lubuskiego i wielkopolskiego i około 23% z województwa zachodniopomorskiego.

Tekst do zadań 9.-15.

Robert Frost

Droga nie wybrana

(tłum. Stanisław Barańczak)

Dwie drogi w żółtym lesie szły w dwie różne strony:

Żałując, że się nie da jechać dwiema naraz

I być jednym podróżnym, stałem zapatrzony

W głąb pierwszej z dróg, aż po jej zakręt oddalony,

Gdzie widok niknął w gęstych krzakach i konarach;

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Potem ruszyłem drugą z nich, nie mniej ciekawą,
Może wartą wyboru z tej jednej przyczyny,
Że, rzadziej używana, zarastała trawą;
A jednak mogłem skrócić tak w lewo, jak w prawo:
Tu i tam takie same były koleiny,

Pełne liści, na których w tej porannej porze
Nie znaczyły się jeszcze śladów czarne smugi.
Och, wiedziałem: choć pierwszą na później odłożę,
Drogi nas w inne drogi prowadzą – i może
Nie zjawię się w tym samym miejscu po raz drugi.

Po wielu latach, z twarzą przez zmarszczki zoraną,
Opowiem to, z westchnieniem i mglistym morałem:
Zdarzyło mi się niegdyś ujrzeć w lesie rano
Dwie drogi; pojechałem tą mniej uczęszczaną –
Reszta wzięła się z tego, że to ją wybrałem.

Zadanie 9. (0–1)

Który z poniższych rzeczowników nie charakteryzuje postaci mówiącej? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. ciekawość.
- B. posepność.
- C. refleksyjność.
- D. dalekowzroczność.

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	6,69%	6,55%	6,92%	0,57	0,59	0,58
B.	56,78%	59,45%	58,60%			
C.	14,14%	13,89%	13,60%			
D.	22,30%	20,04%	20,83%			
BO	0,06%	0,04%	0,03%			
WO	0,02%	0,02%	0,03%			

Interpretacja współczynnika łatwości

Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.

Wymaganie ogólne:

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Wymaganie szczegółowe:

2. Analiza. Uczeń:

2) charakteryzuje postać mówiącą w utworze.

Komentarz

Zadanie rozpoczynające kolejną wiązkę sprawdzało umiejętność charakteryzowania postaci mówiącej w utworze poetyckim i wymagało wybrania spośród rzeczowników nazywających cechy tego, który nie odnosił się do postaci mówiącej. Ten dodatkowy warunek nie został najprawdopodobniej zauważony przez wszystkich uczniów, bo ponad 30% z nich wybrało odpowiedzi B. lub C., zgodne

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

z opisaną w tekście sytuacją liryczną, ale, ze względu na treść polecenia, niepoprawne. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne i różnicujące poziom osiągnięć gimnazjalistów. Najwyższy wynik uzyskali trzecioklasiści w Wielkopolsce; wynik niższy o 1 p. p. osiągnęli uczniowie szkół zachodniopomorskich, a o 2 p. p. – lubuskich.

Zadanie 10. (0-1)

Wskaż stwierdzenie prawdziwe. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Droga, którą wybrała postać mówiąca, była bardziej uczęszczana.
- B. Postać mówiąca nie wybrała pierwszej z dróg, gdyż знаła jej koniec.
- C. Postać mówiąca wybrała drogę mniej ciekawą, ale bardziej bezpieczną.
- D. Droga wybrana przez postać mówiącą niewiele różniła się od drogi, która nie została wybrana.

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A	4,79%	4,81%	4,72%	0,65	0,66	0,65
B.	14,64%	15,51%	15,16%			
C.	14,79%	12,94%	13,65%			
D.	65,61%	66,59%	66,37%			
BO	0,15%	0,14%	0,11%			
WO	0,02%	0,01%	0,00%			
				Interpretacja współczynnika łatwości		
				Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.		
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: 3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].						

Komentarz

Zadanie sprawdzało umiejętność analizy i interpretacji tekstu, prawidłowej odpowiedzi mógł więc udzielić tylko uczeń, który przeczytał wiersz Roberta Frosta wnikliwie i ze zrozumieniem, a następnie podjął próbę jego interpretacji. Analiza wyborów dokonywanych przez trzecioklasistów dowodzi, że umiejętność ta nie została należycie opanowana przez wszystkich uczniów i, w rezultacie, uzyskany wynik pozwala określić zadanie jako umiarkowanie trudne.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Zadanie 11. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1-3.

Postać mówiąca dokonuje wyboru drogi

A.	pochopnie,	o czym świadczy cytat	1.	<i>stałem zapatrzony / W głąb pierwszej z dróg.</i>
			2.	<i>Opowiem to, z westchnieniem i mglistym morałem.</i>
B.	rozważnie,		3.	<i>Zdarzyło mi się niegdyś ujrzeć w lesie rano / Dwie drogi</i>

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A1	5,35%	5,00%	5,01%	0,55	0,54	0,55
A2	9,78%	10,59%	10,18%			
A3	7,04%	7,19%	6,92%			
B1	57,45%	57,02%	58,62%			
B2	11,81%	11,58%	10,64%			
B3	8,20%	8,26%	8,29%			
BO	0,13%	0,09%	0,10%			
WO	0,24%	0,26%	0,25%			
Wymaganie ogólne:						
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.						
Wymaganie szczegółowe:						
2. Analiza. Uczeń:						
2) charakteryzuje postać mówiącą w utworze.						
Interpretacja współczynnika łatwości						
Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.						

Komentarz

W zadaniu tym uczniowie, podobnie jak w zadaniu 9., zostali poproszeni o scharakteryzowanie postaci mówiącej w wierszu, tym razem poprzez wskazanie wynikającej z tekstu opinii o jej postępowaniu i uzasadnienie jej właściwym cytatem. Choć oba wspomniane zadania sprawdzały różne aspekty tej samej umiejętności, poziom osiągnięć uczniów był zbliżony. Także to zadanie okazało się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, choć nie tak różnicujące jak zadanie 9.; trzecioklasiści z województwa lubuskiego i zachodniopomorskiego uzyskali wynik na takim samym poziomie, gimnazjaliści z Wielkopolski o 1 p. p. niższy.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Zadanie 12. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Nadzieje postaci mówiącej związane z wyborem drogi uwydatnia wiosenna przyroda.	P	<u>F</u>
Postać mówiąca jest świadoma, że wybór jednej drogi wpływa na wybór kolejnych dróg.	<u>P</u>	F

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
PP	35,82%	38,14%	36,56%	0,50	0,49	0,50
PF	11,18%	10,34%	10,94%			
FP	49,44%	48,29%	49,24%	Interpretacja współczynnika łatwości		
FF	3,30%	3,11%	3,06%	Zadanie okazało się dla piszących		
BO	0,13%	0,09%	0,10%	umiarkowanie	trudne.	umiarkowanie
WO	0,11%	0,03%	0,10%	trudne.		trudne.
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: 3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].						

Komentarz

Rozwiązując zadanie należało ocenić prawdziwość dwóch informacji, dotyczących wyboru dokonanego przez postać mówiącą i tym samym wykazać się zrozumieniem metaforycznego sensu tego wyboru, a więc umiejętnościami z zakresu interpretacji tekstu. Analiza wybieralności odpowiedzi pozwala sformułować wniosek, że najczęściej popełnianym przez uczniów błędem było klasyfikowanie pierwszej informacji zgodnie z powszechnym przekonaniem, że wybór drogi życiowej i nadzieje z nim związane kojarzą się z młodością, a ta z wiosenną przyrodą, skutkiem czego było traktowanie pierwszej informacji jako prawdziwej. Tymczasem opisana w tekście sytuacja liryczna okazała się inna, odległa od potocznych skojarzeń, czego nie dostrzegła liczna grupa uczniów, która poprzestała na lekturze pobieżnej i mało wnikliwej. W rezultacie tylko połowa gimnazjalistów udzieliła poprawnej odpowiedzi; poziom wykonania zadania sytuuje je na pograniczu trudnego (dla trzecioklasistów z województwa wielkopolskiego) i umiarkowanie trudnego (dla uczniów z dwóch pozostałych województw).

Zadanie 13. (0-1)

Które powiedzenie najtrafniej oddaje główną myśl wiersza? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Co zaszkodziło, to nauczyło.
- B. Każdy jest kowalem swojego losu.
- C. Patrz w gwiazdy, ale uważaj na drogę.
- D. Byś zupełnie był mądry, wiek ci nie wystarczy.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	10,86%	10,05%	9,53%	0,71	0,70	0,71
B.	70,94%	71,18%	72,21%			
C.	13,88%	13,85%	13,47%	Interpretacja współczynnika łatwości		
D.	4,30%	4,85%	4,76%	Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
BO	0,02%	0,05%	0,03%			
WO	0,00%	0,02%	0,00%			

Wymaganie ogólne:
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.
Wymaganie szczegółowe:
3. Interpretacja. Uczeń:
1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].

Komentarz

Zadanie sprawdzało tę samą umiejętność, co zadanie poprzednie, ale wynik uzyskany za jego rozwiązanie okazał się o blisko 20 p. p. wyższy. Przyczyn można upatrywać z pewnością w poziomie wymaganych od ucznia czynności interpretacyjnych – refleksja na poziomie uogólnień, oczekiwana w tym zadaniu, była dla niego łatwiejsza niż analiza fragmentów tekstu, czego wymagano w zadaniu poprzednim. Ponadto, prezentując główną myśl wiersza, należało wskazać jedno z zaproponowanych powiedzeń, wobec niej synonimiczne. Uczniowie najczęściej wybierali to, które jest najbardziej znane i rozpoznawalne. Trzecioklasiści ze wszystkich trzech województw uzyskali za rozwiązanie tego zadania wynik na poziomie zadowalającym.

Zadanie 14. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wiersz *Droga nie wybrana*
ma charakter _____

A.	<u>rozbudowanej metafory.</u>
B.	uroczystego zwrotu do adresata.
C.	pouczającej puenty

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	40,85%	40,38%	41,90%	0,39	0,40	0,40
B.	3,32%	3,58%	3,20%	Interpretacja współczynnika łatwości		
C.	55,72%	55,91%	54,81%	Zadanie okazało się dla piszących trudne.		
BO	0,11%	0,12%	0,10%			
WO	0,00%	0,01%	0,00%			

Wymaganie ogólne:
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.
Wymaganie szczegółowe:
Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.
2. Analiza. Uczeń:
1) dostrzeżać swoistość artystyczną dzieła.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Komentarz

Zadanie odwoływało się do wiadomości i umiejętności, które uczeń zdobył w szkole podstawowej. Wymagało rozpoznania swoistości artystycznej tekstu poetyckiego i okazało się dla gimnazjalistów trudne. W każdym województwie większa grupa trzecioklasistów wybierała częściej błędną odpowiedź C. niż poprawną odpowiedź A., co pozwala wnioskować o prawdopodobnych przyczynach niepowodzeń uczniów. Po odrzuceniu odpowiedzi B. wybierali oni z dwóch pozostałych tę, która bliższa była ich doświadczeniom czytelniczym, ale sprzeczną z treścią utworu. Zapewne bowiem na obu etapach kształcenia uczniowie częściej mieli okazję sięgać do tekstów, w których odnajdywali pouczającą puentę, niż tych, które stanowiły jako całość poetycką, rozbudowaną metaforę, stąd, jak można przypuszczać, przekonanie wielu z nich, że metafora to tylko jeden z wielu środków stylistycznych, pełniących określoną funkcję w tekście. Oznacza to także, że autorzy błędnych odpowiedzi zastąpili uważne czytanie tylko powierzchowną lekturą tekstu i na jej podstawie sformułowali nieuprawnione wnioski. Uwagi te dotyczą około 55% gimnazjalistów ze wszystkich województw Okręgu.

Zadanie 15. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

W zwrotkach drugiej i trzeciej występuje taki sam układ rymów.	P	F
Wyrażenie <i>dwie drogi</i> w zwrotkach pierwszej i czwartej pełni funkcję refrenu.	P	F

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
PP	10,45%	10,76%	11,11%	0,60	0,59	0,58
PF	58,42%	56,50%	56,96%			
FP	11,70%	11,48%	11,26%			
FF	19,17%	21,15%	20,49%			
BO	0,11%	0,08%	0,11%			
WO	0,15%	0,03%	0,08%			
Interpretacja współczynnika łatwości						
Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.						
Wymaganie ogólne: II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Wymaganie szczegółowe: Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej. 2. Analiza. Uczeń: 5) rozpoznaje: [...] rym, refren; [...].						

Komentarz

W kolejnym zadaniu sprawdzającym wiadomości i umiejętności z zakresu szkoły podstawowej należało ocenić prawdziwość stwierdzeń dotyczących elementów rytmizujących tekst poetycki – rymu i refrenu. Zadanie okazało się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne, przy czym zasadnicza trudność podczas rozwiązywania zadania wynikała, o czym przekonuje rozkład wybieralności odpowiedzi, z braku umiejętności określenia układu rymów w dwóch zwrotkach wiersza. Odsetek uczniów, którym brak

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

elementarnej wiedzy z wcześniejszego etapu kształcenia uniemożliwił poprawne rozwiązanie zadania, był najwyższy w województwie zachodniopomorskim, a najniższy w województwie lubuskim.

Tekst do zadań 16.- 19.

Leszek Kołakowski

O sławie (fragment)

Sława, jak wiadomo, jest jednym z najbardziej pożądaných dóbr. Na pozór jest to tak oczywiste, że nie warto dociekać przyczyn, dla których sława taką sławą się cieszy. A jednak pragnienie sławy, chociaż obsesyjnie w naszej cywilizacji obecne, nie jest powszechne. Bardzo wielu ludzi naprawdę wcale o sławę nie zabiega – dlatego, że po prostu boją się być wystawieni na widok publiczny, że są niepewni siebie albo że mają niewysokie o sobie samych mniemanie.

Sława często przynosi bogactwo: w przypadku znanych aktorów, reżyserów filmowych, śpiewaków rockowych, sportowców itd. Ludzie na ogół jednak ubiegają się o sławę dla niej samej, nie tylko dla innych zysków, które przynosi – jak o tym poucza nieśmiertelny przykład Herostratesa, który, jak wieść niesie, spalił świątynię Diany wyłącznie po to, żeby rozgłos uzyskać, co mu się też nadzwyczajnie udało, bo po tylu wiekach wszyscy jego imię pamiętają. Z drugiej strony są ludzie bardzo bogaci, którzy unikają rozgłosu i trzymają się w cieniu. Możemy więc uznać, że sława uchodzi za dobro samo w sobie, nie tylko za środek do zdobycia innych dóbr.

Sława z natury swojej przypada nielicznym; rzadkość należy do jej definicji. Dlatego też nieuchronne jest, że z tych, co o sławie marzą, tylko znikoma część cel osiągnie, a ogromna większość będzie rozczarowana.

Jest oczywiste, że sława ma niezliczoną ilość stopni i niepodobna dokładnie określić, kto jest sławny naprawdę. Jeśli pominąć tych, co są sławni z urzędu, jak prezydenci i premierzy znaczących państw, papieże i królowie, wolno chyba powiedzieć, że sława na świecie jest na ogół proporcjonalna do czasu i częstotliwości, w jakiej ludzie pokazują się w telewizji i na ekranach filmowych. Wszyscy w Ameryce znają nazwiska i oblicza ludzi, którzy codziennie prowadzą dzienniki lub popularne programy telewizyjne. Ilu z nas jednak, tych mianowicie, co nie są fizykami ani chemikami, potrafi wymienić nazwiska laureatów Nagrody Nobla w fizyce i chemii za ostatnie 40 lat? A jednak, choć nie znamy nazwisk i przeważnie nie wiemy, czym właściwie ci ludzie się zasłużyli, jesteśmy z góry przekonani, że są to osoby wybitne i ogromnie zasłużone. Nie są jednak sławne, skoro tak niewielu z nas potrafi je zidentyfikować.

Z takich właśnie spostrzeżeń rodzić się może niemądre przypuszczenie, że sława jest rozdzielana niesprawiedliwie. Mógłby kto rzec: niepokonany bokser może być półanalfabeta i sławny jest na cały świat, a wielki uczony, prawdziwy dobroczyńca ludzkości, na przykład w naukach medycznych, znany jest tylko nielicznym. Nie wiadomo jednak, co w tym złego i dlaczego sława miałaby być zasłużoną nagrodą tylko za znakomite osiągnięcia intelektualne, a nie – za wyniki atletyczne albo za sprawne prowadzenie programów telewizyjnych.

Pragnienie sławy nie jest godne potępienia albo niegodziwe. Na ogół jednak lepsi są ludzie, co o sławie nie myślą, ale zadowoleni są z tego, że są lubiani i szanowani choćby w niewielkim gronie przyjaciół i bliskich.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

¹Herostrates – szewc z Efezu, który pragnął zyskać nieśmiertelną sławę i dlatego podpalił w 356 r. p.n.e. świątynię Artemidy (Diany), uznaną za jeden z siedmiu cudów starożytnego świata.

[487 słów]

Zadanie 16. (0-1)

Oceń, czy poniższe informacje odnoszące się do tekstu są prawdziwe. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Według Leszka Kołakowskiego sława nie przez wszystkich jest traktowana jako dobro najważniejsze.	<u>P</u>	F
Według Leszka Kołakowskiego zabieganie o sławę często kończy się niepowodzeniem.	<u>P</u>	F

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
PP	69,75%	70,66%	70,50%	0,70	0,71	0,70
PF	22,13%	22,11%	22,27%			
FP	6,26%	5,68%	5,66%			
FF	1,60%	1,43%	1,41%			
BO	0,15%	0,09%	0,08%			
WO	0,11%	0,03%	0,08%			
				Interpretacja współczynnika łatwości		
				Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
Wymaganie ogólne: I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Wymaganie szczegółowe: 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukiuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].						

Komentarz

Zadanie sprawdzało umiejętności uczniów w zakresie jednej z podstawowych kompetencji, nie tylko polonistycznych – korzystania z informacji. Z wyszukaniem potrzebnych do rozwiązania zadania wiadomości w tekście, bez wątplenia, swoistym stylistycznie, ale dotyczącym problemów znanych i bliskich każdemu uczestnikowi wszystkich bez wyjątku obszarów kultury, lepiej poradzili sobie gimnazjaliści w województwie lubuskim i zachodniopomorskim niż uczniowie w Wielkopolsce, choć osiągnięty wynik pozwala stwierdzić, że trzecioklasiści w Okręgu opanowali tę umiejętność na poziomie zadowalającym.

Zadanie 17. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Pragnienie sławy dla niej samej, a nie dla zysku, potwierdził w tekście przykład_____

A.	laureatów Nagrody Nobla.
B.	<u>szewca Herostratesa.</u>
C.	ludzi znanych z mediów.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	18,59%	17,79%	17,66%	0,76	0,77	0,76
B.	75,26%	75,74%	76,10%			
C.	6,07%	6,43%	6,21%	Interpretacja współczynnika łatwości		
BO	0,09%	0,03%	0,03%	Zadanie okazało się dla piszących łatwe.		
WO	0,00%	0,02%	0,00%			

Wymaganie ogólne:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
Wymaganie szczegółowe:
1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:
2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

Komentarz

Skierowanie uwagi uczniów na jeden, wskazany fragment eseju Leszka Kołakowskiego sprawiło, że zadanie, również sprawdzające umiejętność wyszukiwania informacji, okazało się łatwiejsze niż poprzednie, wymagające odniesienia do całego tekstu. Także tym razem uczniowie gimnazjów wielkopolskich uzyskali nieco wyższy wynik za jego rozwiązanie niż trzecioklasiści z dwóch pozostałych województw.

Zadanie 18. (0-1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Pragnienie sławy nie jest godne potępienia* występuje orzeczenie A/B, które odnosi się do podmiotu wyrażonego rzeczownikiem C/D.

A. imienne	C. <i>pragnienie</i>
B. czasownikowe	D. <i>sławy</i>

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
AC	24,98%	23,89%	26,40%	0,26	0,25	0,26
AD	20,29%	20,66%	19,94%			
BC	33,33%	33,99%	33,73%	Interpretacja współczynnika łatwości		
BD	21,16%	21,23%	19,70%	Zadanie okazało się dla piszących trudne.		
BO	0,17%	0,15%	0,18%			
WO	0,06%	0,07%	0,05%			

Wymagania ogólne:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
Wymaganie szczegółowe:
3. Świadomość językowa. Uczeń:
5) rozpoznaje w zdaniach [...] różne rodzaje [...] orzeczeń [...] – rozumie ich funkcje.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Komentarz

Zadanie sprawdzało umiejętność rozpoznawania różnych rodzajów orzeczeń i określania funkcji orzeczenia w zdaniu. Ponieważ decyzje uczniów, dotyczące wyboru poszczególnych odpowiedzi są mało zróżnicowane i niewiele odbiegające od losowo oczekiwanej wartości 25%, można przypuszczać, że są raczej przypadkowe, co potwierdza także wyższy odsetek trzecioklasistów, którzy wskazali odpowiedź niewłaściwą (BC), niż poprawną (AC). Przyczyną niepowodzeń była zapewne niedostateczna wiedza z zakresu składni (poznawana zarówno na II, jak i na III etapie kształcenia) i, w konsekwencji, brak umiejętności rozróżniania dwóch rodzajów orzeczeń i rozpoznawania związków składniowych w zdaniu. Niedostateczna wiedza z zakresu nauki o języku sprawiła, że tylko co czwarty gimnazjalista w Okręgu potrafił poprawnie rozwiązać to zadanie.

Zadanie 19. (0-1)

W którym z poniższych wypowiedzeń występuje zdanie podrzędne przydawkowe? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. *Sława, jak wiadomo, jest jednym z najbardziej pożądanых dóbr.*
- B. *Możemy więc uznać, że sława uchodzi za dobro samo w sobie, nie tylko za środek do zdobycia innych dóbr.*
- C. *Nie są jednak sławne, skoro tak niewielu z nas potrafi je zidentyfikować.*
- D. *Wszyscy w Ameryce znają nazwiska i oblicza ludzi, którzy codziennie prowadzą dzienniki.*

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
A.	18,59%	19,91%	19,60%	0,35	0,36	0,35
B.	21,91%	21,06%	21,76%			
C.	25,80%	25,68%	26,52%			
D.	33,38%	32,95%	31,69%			
BO	0,32%	0,37%	0,41%			
WO	0,00%	0,03%	0,01%			

Interpretacja współczynnika łatwości

Zadanie okazało się dla piszących trudne.

Wymaganie ogólne:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Wymaganie szczegółowe:

3. Świadomość językowa. Uczeń:

6) rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie [...] oraz rozumie ich funkcje w wypowiedzi.

Komentarz

Drugie w tegorocznym zestawie zadanie z zakresu składni, sprawdzało wiadomości i umiejętności dotyczące zdań podrzędnie złożonych. Uczeń miał wskazać wypowiedzenie, w którym występuje zdanie podrzędne przydawkowe i, mimo że pojawiło się ono w postaci najlepiej uczniom znanej, z najczęściej spotykanym zaimkiem względnym, zadanie okazało się trudne. Analiza wybieralności odpowiedzi uprawnia do powtórzenia wniosku sformułowanego w komentarzu do poprzedniego zadania – wybory uczniów są w znacznej części przypadkowe wskutek niewystarczającej wiedzy z zakresu nauki o języku. Jest to przyczyną niepowodzenia około 65% gimnazjalistów we wszystkich trzech województwach Okręgu.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Tekst do zadania 20.

sława 1. «wielki rozgłos zdobyty talentem, wielkimi czynami, zasługami itp.»: Wiekopomna sława. Pianista, lekarz światowej sławy. Zdobyć, zyskać sławę. Okryć się sławą. $\diamond$ *fraz.* Cieszyć się sławą ministra, artysty itp. «być sławnym ministrem, artystą itp.» $\diamond$ *książk.* Mieć, zyskać (sobie) sławę kogoś, czegoś, jako ktoś «być znanym z czegoś, jako ktoś, coś, dać się poznać w jakiejś dziedzinie, z jakiegoś powodu».

2. podn. «opinia, o kimś, o czymś, zwłaszcza dobra»: Bronić czyjejs sławy. Szarpać czyjąś sławę.

3. pot. «sławny człowiek, sławna postać; znakomitość»: W filmie wystąpiły same sławy. To sława w dziedzinie medycyny.

Zadanie 20. (0-1)

Wskaż zdanie, w którym rzeczownik *sława* występuje w znaczeniu podanym w drugiej definicji. Wybierz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	Festiwal zgromadził największe sławy współczesnej muzyki filmowej.	P
2.	Ten ośrodek sportowy cieszy się dobrą sławą wśród miłośników narciarstwa.	P
3.	Jego talent i pracowitość sprawiły, że zyskał sławę w ciągu kilku lat.	P

Wybieralność odpowiedzi				Współczynnik łatwości (wersja X i Y)		
Odpowiedź	L	W	Z	L	W	Z
1P	10,77%	10,16%	10,15%	0,55	0,55	0,54
2P	54,97%	56,40%	56,94%			
3P	33,77%	33,08%	32,32%			
BO	0,17%	0,13%	0,25%			
WO	0,32%	0,23%	0,34%			

Interpretacja współczynnika łatwości
Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.

Wymaganie ogólne:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Wymaganie szczegółowe:

2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń:

3) korzysta ze słownika języka polskiego [...].

3. Świadomość językowa. Uczeń:

2) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenie w tekście.

Komentarz

Zadanie wymagało rozpoznania, które ze stylistycznie zróżnicowanych znaczeń wyrazu *sława* jest synonimiczne w stosunku do użytego we wskazanym zdaniu. Sprawdzało więc nie tylko umiejętność rozumienia i stosowania wyrazów wieloznacznych w wypowiedzi, ale także przydatną w procesie uczenia się umiejętność korzystania z właściwego źródła wiedzy, wyszukiwania potrzebnych informacji w artykule hasłowym, rozumienia jego budowy. Mogli je poprawnie rozwiązać tylko ci uczniowie, którzy odczytali informację o stylistycznym nacechowaniu wskazanego wyrazu, podaną w kwalifikatorze, a więc ci, dla których słownik języka polskiego jest kompendium znanym nie tylko z teorii, ale i z codziennej praktyki. Było ich nieco więcej

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

w województwach lubuskim i wielkopolskim, niż w zachodniopomorskim, jednak dla wszystkich gimnazjalistów zadanie okazało się umiarkowanie trudne.

Tekst do zadania 21.

Mirosław Pęczak

Bohaterowie z gorszej strony (*fragment*)

Nie ulega wątpliwości, że celebryci, czyli osoby *znane z tego, że są znane*, stanowią koło zamachowe show-biznesu, który nie może istnieć bez systemu gwiazd. Dawniej ów system był nie tylko mniej niż dziś rozbudowany, ale też kryteria mianowania na gwiazdę wydawały się stosunkowo proste. Chodziło o to, że podziwiane były osoby wyjątkowe.

Już jednak na początku lat 60. ubiegłego stulecia Daniel Boorstin odkrył, iż jedynym powodem zaliczenia kogoś do grona celebrytów jest po prostu sława, czyli powszechna rozpoznawalność: *Celebryta to postać wytworzona przez nas wszystkich, przez tych, którzy chętnie czytają o niej, oglądają ją na ekranie telewizora, kupują jej nagrania i plotkują o niej w gronie przyjaciół*. Nie byłoby zatem celebrytów, gdyby nie medialne opowieści trafiające w czułe punkty publiczności.

Wykaz źródeł wykorzystanych w zadaniach egzaminacyjnych.

Zadania 1.-7.

Na podstawie: Adam Mickiewicz, *Dziady cz.II*, [w:] tenże, *Dziady*, Warszawa 1974.

Zadania 9.-15.

Robert Frost, *Droga nie wybrana*, [w:] *Od Chaucera do Larkina. 400 nieśmiertelnych wierszy 125 poetów anglojęzycznych z 8 stuleci*, wybór, przekład i opracowanie Stanisław Barańczak, Kraków 1993.

Zadania 16.-19.

Na podstawie: Leszek Kołakowski, *Mini-wykłady o maxi-sprawach*, Kraków 2009.

Zadanie 20.

Na podstawie: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. Stanisław Dubisz, Warszawa 2003.

Zadanie 21.

Na podstawie: Mirosław Pęczak, *Bohaterowie z gorszej strony*, „Polityka” 2007, nr 20.

III.2. Analiza odpowiedzi uczniów do zadań otwartych wraz z przykładami rozwiązań

Zadanie 21. (0-2)

Wymaganie ogólne:

II. Tworzenie wypowiedzi.

Wymagania szczegółowe:

1. Mówienie i pisanie. Uczeń:

2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.

5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.

Poziom wykonania zadania 21.

Maksymalną liczbę punktów uzyskała prawie jedna czwarta uczniów w Okręgu rozwiązujących wersję X arkusza egzaminacyjnego z zakresu języka polskiego.

Zero punktów otrzymał niemal co piąty gimnazjalista.

Szczegółowe informacje dotyczące poziomu wykonania zadania 21., zawierają poniższe tabele.

Tabela 2. Rozkład wyników uzyskanych przez uczniów za rozwiązanie zadania 21.

Liczba punktów	Odsetek uczniów, którzy uzyskali określoną liczbę punktów		
	L	W	Z
2	25,17%	27,20%	24,96%
1	54,71%	54,77%	54,62%
0	20,12%	18,03%	20,42%

Tabela 3. Osiągnięcia uczniów rozwiązujących zadanie 21.

Zadanie 21.	L	W	Z
Średni wynik punktowy	1,05 p.	1,09 p.	1,05 p.
Współczynnik łatwości	0,53	0,54	0,52

Komentarz

W zadaniu 21. uczniowie mieli wyrazić opinię na temat znaczenia pojęć *celebryta* i *człowiek sławny*, formułując odpowiedź na pytanie, czy są one równoznaczne. By poprawnie wykonać zadanie, które wymagało odwołania się do eseju L. Kołakowskiego i artykułu M. Pęczaka, należało wykazać się umiejętnością uzasadniania własnego zdania, w którym potwierdza się poglądy innych lub z nimi polemizuje i wykorzystać formę krótkiej wypowiedzi argumentacyjnej, dobrze opanowaną, jak się wydaje, przez uczniów. Usytuowanie zadania w wiązce sprawiało, że można je było potraktować jako rodzaj podsumowania, do którego wprowadzały zadania 16. i 17., a pośrednio także zadanie 20., i wykorzystać zdobyte dzięki nim informacje.

Umiejętność zbudowania spójnej pod względem logicznym i składniowym wypowiedzi argumentacyjnej na zadany temat okazała się najłatwiejsza dla gimnazjalistów z województwa wielkopolskiego; średni wynik niższy o 1 p. p. uzyskali uczniowie z województwa wielkopolskiego, a o 2 p. p. trzecioklasiści z województwa zachodniopomorskiego, przy czym poziom jej opanowania przez

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

gimnazjalistów ze wszystkich województw Okręgu pozwala określić zadanie jako umiarkowanie trudne.

Uczniowie najczęściej popełniali jeden z czterech błędów: formułowali uzasadnienie nieznajdujące potwierdzenia w tekstach, pomijali odpowiedź na pytanie, ograniczając swoją wypowiedź tylko do sformułowania stanowiska, cytowali fragmenty tekstu, rezygnując z wymaganej, samodzielnej argumentacji lub udzielali odpowiedzi zdawkowej, pomijając jej uzasadnienie. Każdy z tych błędów skutkował przyznaniem 0 punktów za rozwiązanie zadania. Najliczniejszą grupę uczniów, którzy nie uzyskali punktów za zadanie 21., stanowili gimnazjaliści z województwa zachodniopomorskiego, nieco mniej było ich w województwie lubuskim, najmniej w wielkopolskim. Tymczasem polecenie do zadania bardzo precyzyjnie wskazywało czynności, które winien wykonać uczeń (udzielić odpowiedzi na pytanie i uzasadnić wyrażone stanowisko, odwołując się do tekstów obu autorów) oraz tę, które nie będzie punktowana (cytowanie sformułowań z arkusza). Uważne odczytanie polecenia pozwoliłoby więc zapewne uniknąć niepowodzeń.

Średnie wyniki punktowe, uzyskane za rozwiązanie zadania przez uczniów z trzech województw Okręgu, różnią się nieznacznie; gimnazjaliści wielkopolscy otrzymali średnio 1,09 punktu z 2 możliwych do uzyskania, uczniowie szkół w województwach lubuskim i zachodniopomorskim osiągnęli wynik nieco niższy – 1,05 punktu.

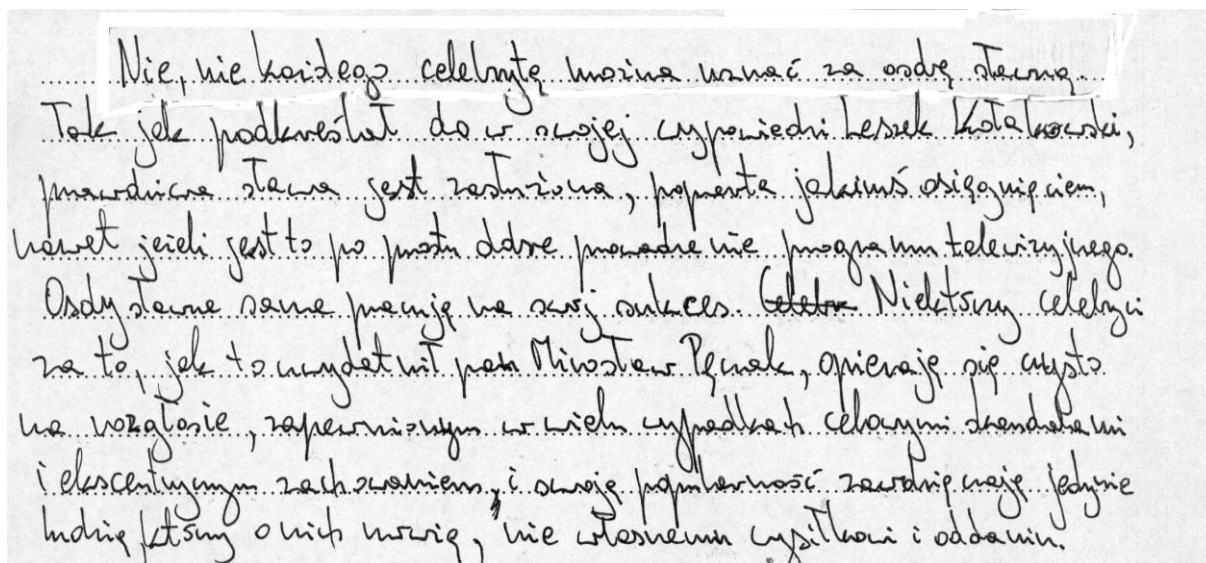
Poniżej przedstawiono przykłady rozwiązań zadania 21.

Zadanie 21. (0–2)

Czy każdego celebrytę można nazwać człowiekiem sławnym? Uzasadnij swoją odpowiedź. W argumentacji odwołaj się do tekstów Leszka Kołakowskiego i Mirosława Pęczaka. Nie cytuj sformułowań z arkusza.

Odpowiedzi poprawne

Przykład 1.

..... Nie, nie każdego celebrytę można uznać za osobę sławną.....
Taki jest podkręślat do w swojej wypowiedzi Leszek Kołakowski,
prawdnicie sława jest zastawiona, poparte jakimś osiągnięciem,
nawet jeżeli jest to po prostu dobre prowadzenie programu telewizyjnego.
Osoby sławne same pragną na swój sukces. Celebry. Niekiedy celebryci
za to, jak to wygledał pan Mirosław Pęczak, opierają się tylko
na rozgłosie, reprezentującym w nich cyfrowe celebrytę trendów
i ekscentrycznym zachowaniem, i swoje popularności zawdziękuje jedynie
Indrzejkiemu o nich mówię, nie własnym cyfrowi i oddaniu.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Przykład 2.

...Każdego... celebrytę... można... nazwać... człowiekiem... sławnym... - słowo „sława”...
...oznacza... bowiem... rozpoznawalność, „bycie... na... językach”, a... niekoniecznie...
...świecenie... przykładem... przy... okazji... - o... czym... mówi... Leszek... Kołakowski,
...powołując... się... na... przykład... Herastratesa, który... z... pewnością... nie...
...zabłyszył... intelektem... Sławy... celebrytom... nie... można... odmówić... - co...
...zaświadczył... też... Mikołaj... Pęczak, wskazując... na... przykłady, gdy...
...sami... im... te... sławy... przypisujemy... każdy... więc... celebryta... jest...
...z... definicji... osoby... sławny...

Przykład 3.

... Według... mnie... nie... każdego... celebrytę... można... nazwać... człowiekiem... sławnym... ponieważ...
...zależy... to... od... ^{tego} ~~niektórych~~ ^{jak} ~~czymś~~ ^{jak} ~~miłośnika~~ ^{miłośnika} ~~Najważniejszym z nich jest to, co~~ ^{przez} ~~razumimy~~ ^{przez} ~~to określenie~~
... Leszek... Kołakowski... podkreśla... że... wśród... nas... żyją... osoby, ~~które~~ ~~nie~~ ~~zrozumieją~~ ~~którym~~ ~~świecimy~~
... ~~osobom~~ ^{niektóre} ~~medyane~~ ^{medyane}, a... mimo... to... są... nam... one... kompletnie... nieznane... Mikołaj... Pęczak...
... mówi... o... o... celebrytach, którzy... są... tam... sławą... ~~zrozumieją~~ ~~tylko~~ ~~i~~ ~~wyjątkiem~~ ~~mediom~~, które...
... ich... wypracowały... Takie... osoby... nie... umiemy... nie... wartościowo... do... naszego... życia... Mój... zdaniem...
... ich... „sława”... nie... potrafi... być... długo... i... z... czasem... zostają... zapomniane... Uważam, że... musimy... czy...
...zrozumieć, którzy... muszą... zapamiętać, aby... ~~co~~ ~~zrozumieć~~ ~~zrozumieć~~ ~~na~~ ~~uwaga~~ ~~osoby~~ ~~sławnej~~, a... celebryci...
... to... tylko... zwykli... ludzie, którzy ~~większość~~ ~~przypadków~~ ~~nie~~ ~~stali~~ ~~się~~ ~~rozpoznawali~~ ~~przez~~ ~~me~~ ~~show~~ ~~business~~

Przykład 4.

... Po... przeczytaniu... tekstów... Leszka... Kołakowskiego... i... Mikołaja... Pęczaka... uważam,
... że... nie... każdego... celebrytę... można... nazwać... człowiekiem... sławnym... z... tekstu...
... Mikołaja... Pęczaka... wynika, że... człowiek... sławny... jest... powszechnie... rozpoznawalny...
... Celebrytę... tworzymy... my, gdy... chcemy... o... danej... osobie... wyrazić... Najważnym...
... kontekstem... Kołakowski... pisze... w... swoim... tekście, że... nie... każda... sławna... osoba...
... zainteresuje... nas... to... by... mówić... o... niej... sława!... Na... „sławę”... trzeba... kontynuować, a... nie...
... być... po... prostu... znaną... osobą... Celebryta... są... często... myleni... ze... „sławną... osobą”...
... gdyż... na... krani... z... różnych... warstw... „sławne... osoby”... są... rozpoznawane...

Przykład 5.

Według mnie ^{każdego} celebrytę można nazwać człowiekiem
ślawnym. Są to osoby wykreowane przez nas samych,
pojawiające się w mediach. Co za tym idzie, rozpoznajemy
nie ulicą ich twarze, chętnie czytamy o ich życiu
w gazetach. Jednakże nie wszystkie sławne osobistości
można nazwać celebrytami. Niektóre sławy osiągnęły coś
w danej dziedzinie, lecz unikają dalszego rozgłosu.
Podsumowując, wszyscy celebryci są sławni, lecz nie każde sława
rostała celebrytą.

Komentarz

Odpowiedzi, przedstawione w przykładach 1.–5., stanowią różne realizacje zadania, za które piszący otrzymali maksymalną liczbę punktów. Autor pierwszej z nich odwołuje się do obu tekstów poprzez podanie nazwisk ich autorów i przedstawia argumenty trafnie potwierdzające opinię wyrażoną w pierwszym zdaniu. Bliska jest mu przy tym definicja sławy zaczerpnięta z artykułu hasłowego – tekstu do zadania 20., w którym sława jest zdefiniowana jako *wielki rozgłos zdobyty talentem, wielkimi czynami, zasługami itp.*, niesprzeczna z poglądami wyrażonymi przez L. Kołakowskiego i M. Pęczaka. Autor drugiej odpowiedzi, podobnie jak autor artykułu *Bohaterowie z gorszej strony*, utożsamia sławę z rozgłosem, zatem, konsekwentnie i trafnie, by potwierdzić swoją opinię, przywołuje przykład Herostratesa, zaczerpnięty z tekstu L. Kołakowskiego. W kolejnej odpowiedzi piszący dostrzega potrzebę szerokiego rozumienia pojęcia sławy i, udzielając odpowiedzi, zwraca uwagę na takie właśnie ujęcie problemu przez obu autorów. Dwie ostatnie prace to dowód bardzo wnikliwej lektury tekstów, które miały stać się punktem wyjścia dla uczniowskich rozważań – w pierwszej z nich znajdziemy pogłębioną refleksję na temat roli „odbiorców” dokonań ludzi sławnych i celebrytów, w drugiej – analizę znaczeniowej zależności obu pojęć.

W przedstawionych przykładach prac uczniowie udzielają – do czego mają oczywiście prawo – różnych odpowiedzi i uzasadniają swoje stanowisko w sposób, który potwierdza opanowanie umiejętności, zarówno uważnej, nakierowanej na wyrażane poglądy, lektury tekstu, jak i tworzenia logicznej i spójnej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Odpowiedzi częściowo poprawne

Przykład 6.

Tak, uważam, że każdego celebrytę można nazwać
człowiekiem sławnym, ponieważ, podobnie jak Mirosław
Pęcak, ~~to~~ sądzę, że sława jest niezbędnym warunkiem
do wejścia w krąg celebrytów, choć oczywiście, jak
słusznie zauważył Leszek Kotakowski - sława sławie
nie równa.

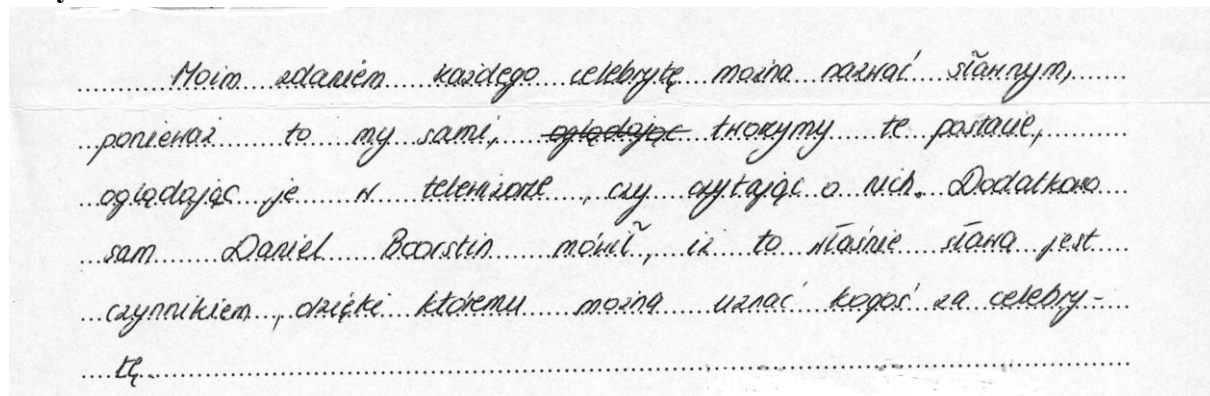
Przykład 7.

Moim zdaniem celebrytę można nazwać człowiekiem sławnym, ponieważ
jest powszechnie rozpoznawalną osobą, oraz dlatego, że widzimy ją
na ~~na~~ nagłaskach gazet czy też w telewizji. Moje słowa potwierdzą
teksty „Bohaterowie z gorszej strony” Mirosława Pęcaka i „O sławie” Leszka Kotakowskiego.

Przykład 8.

Czy każdego celebrytę można nazwać człowiekiem sławnym?
Tak, w pełnym sensie można uważać, że celebryta jest człowiekiem
sławnym. ~~Przede~~ ^{Wzbudza} on zainteresowanie odbiorców, a także popularność
ludzie chętnie o nim plotkują i śledzą jego perypetie życiowe.
~~Ważnym~~ Jest powszechnie rozpoznawalny, a to właśnie, według
mnie, między innymi Mirosława Pęcaka, który ~~to~~ pisze o celebrytach
w „Bohaterach z gorszej strony”, jest właśnie uważane za
sławę.

Przykład 9.

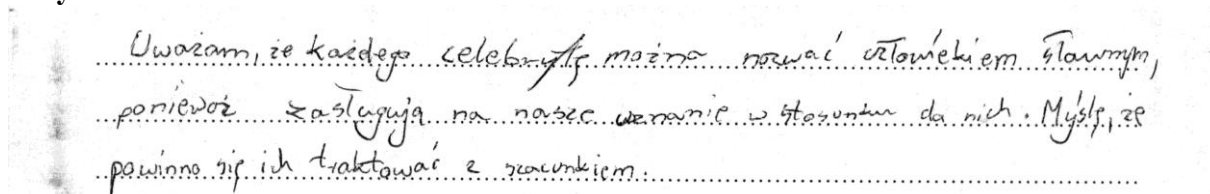
Moim zdaniem każdego celebrytę można nazwać sławnym, ponieważ to my sami, oglądając telewizję, oglądając je w telewizji, czy czytając o nich. Dodatkowo sam Daniel Boorstin mówi, iż to właśnie sława jest czynnikiem, dzięki któremu można uznać kogoś za celebrytę.

Komentarz

Autorzy czterech powyższych prac nie zrealizowali w pełni stawianych w zadaniu wymagań. Autor pierwszej wypowiedzi przywołał wprawdzie nazwiska obu autorów, ale odwołał się do ich tekstów w sposób niewystarczający, ogólnikowy; autor drugiej nawiązanie do tekstu eseju ograniczył do podania nazwiska L. Kołakowskiego. W przykładzie 7. i 8. odwołanie dotyczy tylko artykułu M. Pęczaka; w pierwszej pracy wymienionego z nazwiska, w drugiej rozpoznawalnego dzięki przedstawionej opinii D. Boorstina. Autorzy wymienionych prac otrzymali za nie 1 punkt.

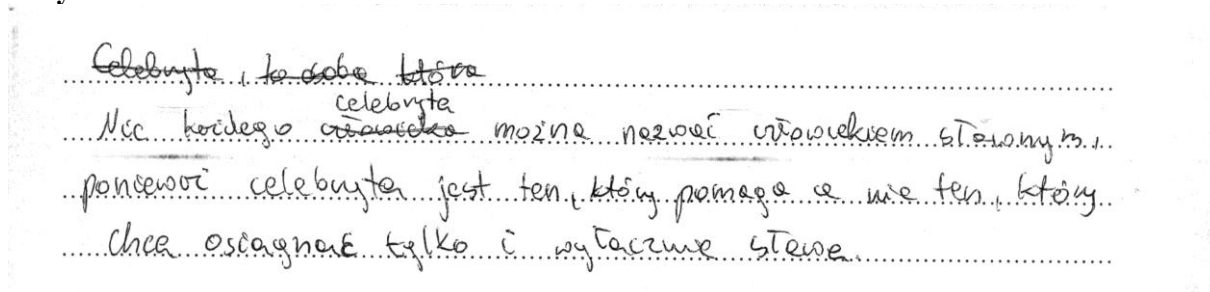
Odpowiedzi błędne

Przykład 10.

Uważam, że każdego celebrytę można nazwać sławnym, ponieważ zasługują na naszą uwagę w stosunku do nich. Myślę, że powinno się ich traktować z szacunkiem.

Przykład 11.

Celebryta to dobre słowo
Nac każdego ^{celebryta} ~~osobnika~~ można nazwać sławnym, ponieważ celebryta jest ten, który pomaga a nie ten, który chce osiągnąć tylko i wyłącznie sławę.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Przykład 12.

Moim zdaniem, każdy człowiek, który zrobił coś
ważnego dla Polski, świata itp. zasługuje na sławę,
ale jednak nie każdy jest sławny. Młodzi ludzie
lubią oglądać telewizję, słuchać muzyki, sprawdzać
nowości na w internecie, dlatego znają przeważnie
aktorów, prezenterów, ludzi, którzy zrobili coś dla
nauki, filozofowie itp., nie interesują się zbytnio prawie
nikim, dlatego też nie można nazwać ich sławnymi.

Przykład 13.

Według mnie ~~nie~~ każdego celebryte można nazwać
człowiekiem sławnym, ponieważ piszą o każdym ~~parce~~ celebrycie.
my

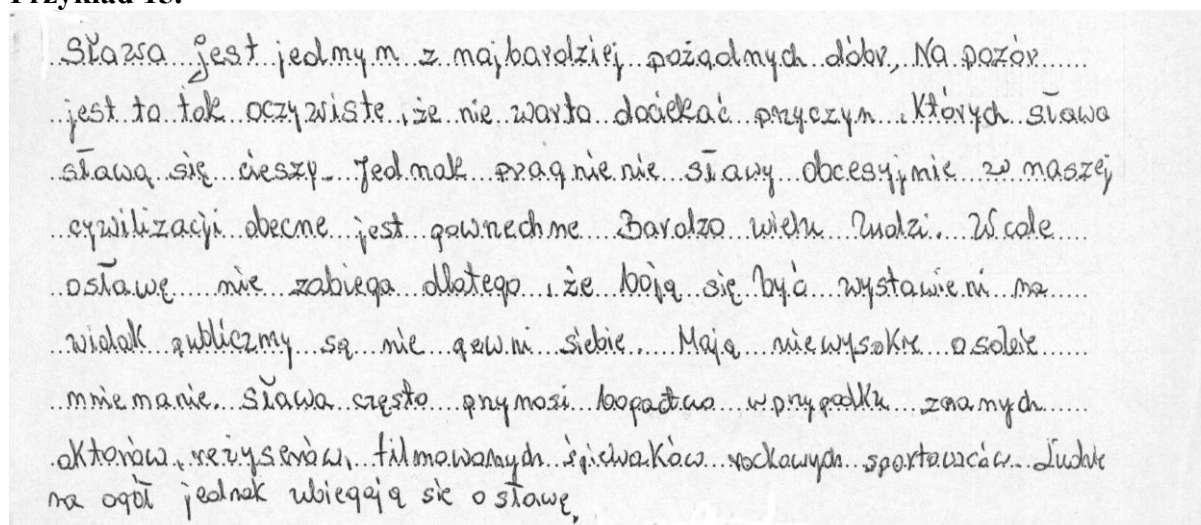
Przykład 14.

Człowiekiem sławnym zostaje nie kiedy naprawdę
zastąpi sobie na to. Zależy to od tego czy ktoś
odkrył coś czy też ma rolę teatralną i bardzo
dobrze nie sprawuje. Wtedy tedy zastępuje na to żeby
być człowiekiem sławnym i szanowanym. Nie każdego
człowieka można nazwać człowiekiem sławny. Gdyby
nie była zamachowa show - biznesu praca naszych
celebrytów byłaby nie znana.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Przykład 15.

Sława jest jednym z najbardziej pożądanych dóbr. Na pozór...
jest to tak oczywiste, że nie warto dociekać przyczyn... Których sława
sława się cieszy... Jednak... pragnie nie... sławy... obecny... w naszej
... cywilizacji... obecnie... Bardzo wielu ludzi... Wcale
... ostatek... nie zabiega... ostatek... że boją się być... wystawieni... na
... widok publiczny... się... nie... siebie... Mają... niewysokie... ostatek
... mnie... Sława... przynosi... w przypadku... znanych
... aktorów... reżyserów... filmowców... śpiewaków... rockowców... sportowców... Ludzie
na ogół jednak ubiegają się ostatek,

Komentarz

Pięć powyższych prac ilustruje najczęściej popełniane przez uczniów błędy. Pomimo szczegółowych zaleceń zamieszczonych w poleceniu do zadania, autorzy przykładów 10. i 11. udzielili odpowiedzi, której uzasadnienie nie ma w tekście potwierdzenia; w pierwszej z nich sława została utożsamiona z szacunkiem; druga świadczy o niezrozumieniu obu pojęć. W przykładzie 12. odnajdziemy nawiązania do obu tekstów, ale są one tylko pozorne, raczej do wybranych przez piszącego fraz z eseju i artykułu, niż do wyrażonych w nich refleksji. W rezultacie wypowiedź pozbawiona jest logicznej spójności i świadczy o niezrozumieniu tekstów. Przykład 13. ogranicza się wyłącznie do sformułowania stanowiska, a 14. – uzasadnienia. Odpowiedź przywołaną w przykładzie 14. kończy wprawdzie opinia piszącego, nie dotyczy ona jednak kwestii o którą jest pytany, dodatkowo zawiera cytaty, choć polecenie zabraniało cytowania. Ostatni przywołany przykład to odpowiedź niesamodzielna, będąca w całości cytatem z jednego z tekstów; takie rozwiązania pojawiały się w tegorocznych arkuszach gimnazjalnych stosunkowo rzadko.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Zadanie 22. (0-10)

Wymaganie ogólne:

III. Tworzenie wypowiedzi.

Wymagania szczegółowe:

1. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;

2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.

2. Świadomość językowa. Uczeń:

3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści;

4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie;

5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom;

6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...];

10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rządu).

Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.

5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...];

6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.

Poziom wykonania zadania 22.

Maksymalną liczbę punktów uzyskało 3,48% uczniów w Okręgu rozwiązujących wersję X arkusza egzaminacyjnego z zakresu języka polskiego.

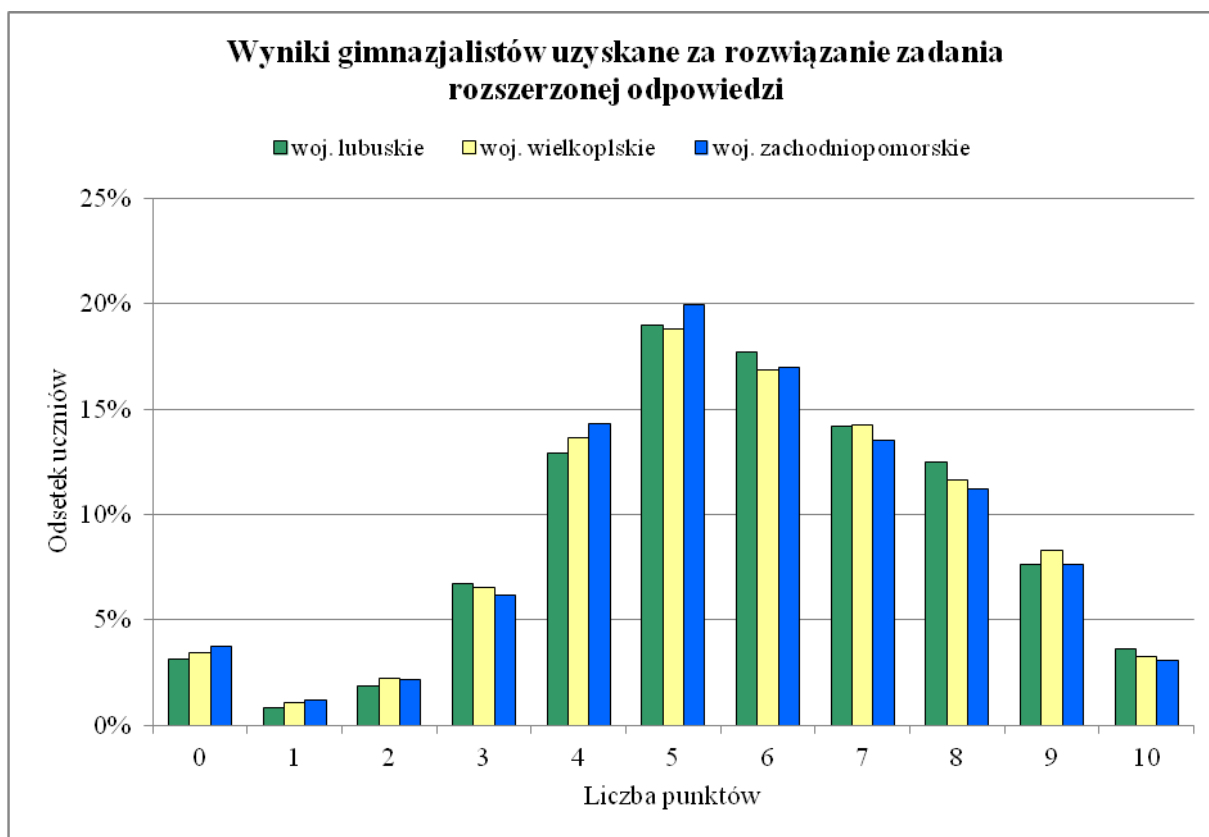
Zero punktów otrzymało 3,27% gimnazjalistów.

Szczegółowe informacje dotyczące poziomu wykonania zadania 22. zawierają poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 4. Osiągnięcia uczniów rozwiązujących zadanie 22.

Zadanie 22.	L	W	Z
Średni wynik punktowy	5,82 p.	5,74 p.	5,67 p.
Współczynnik łatwości	0,59	0,58	0,56

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
 Egzamin gimnazjalny 2015
 Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wykres 9. Rozkład wyników uzyskanych przez uczniów za rozwiązanie zadania 22.

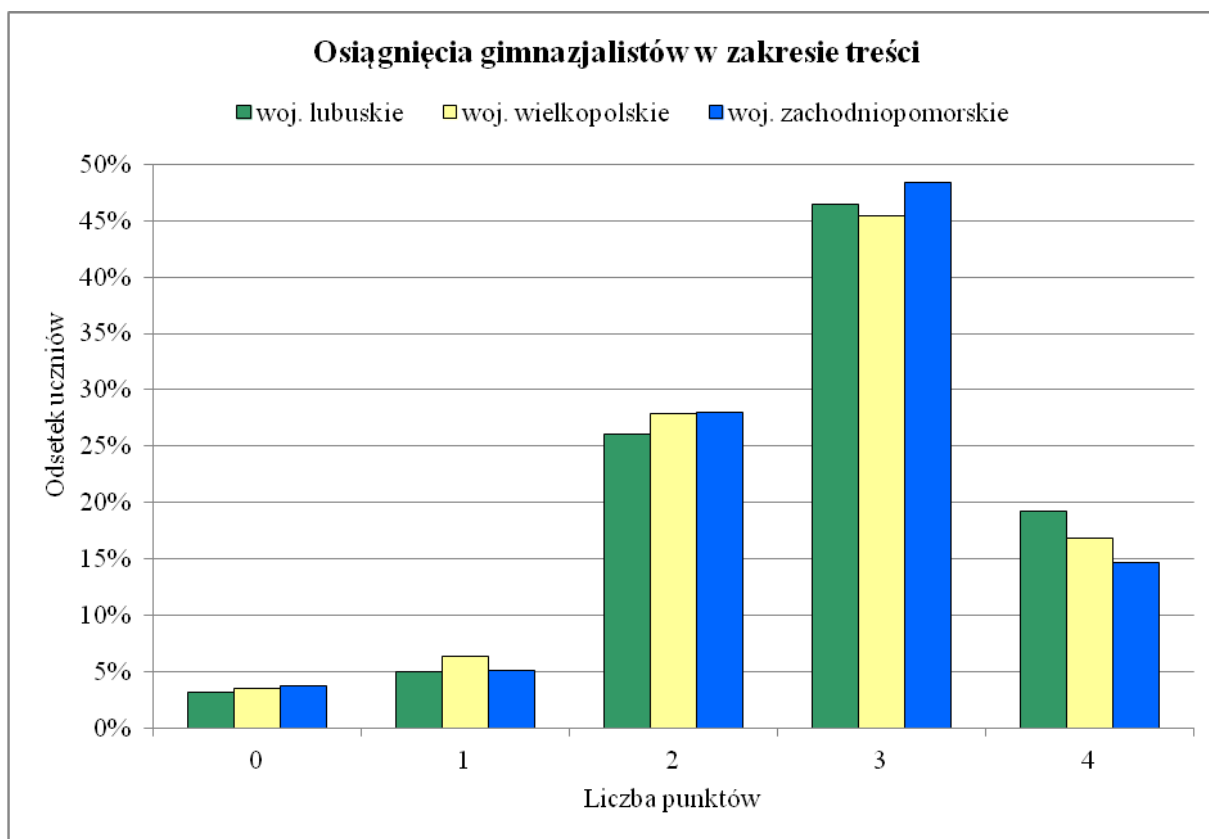
Na podstawie wykresu prezentującego osiągnięcia gimnazjalistów rozwiązujących zadanie rozszerzonej odpowiedzi można stwierdzić, że grupy uczniów, którzy nie uzyskali punktów za rozwiązanie tego zadania i tych, którzy osiągnęli ich maksymalną liczbę, są niemal równie liczne. Trzecioklasistów, którzy otrzymali za to zadanie 0 punktów jest procentowo najwięcej w województwie zachodniopomorskim (3,76%); gimnazjaliści z tego województwa stanowią też najniższy odsetek uczniów z najwyższym wynikiem za rozwiązanie zadania (3,09%).

Najczęściej uzyskiwane wyniki mieszczą się w przedziale 4 – 9 punktów (na 10 możliwych do zdobycia); osiągnęły je w każdym z województw zbliżone liczebnie grupy gimnazjalistów (83,85% w województwie lubuskim, 83,40% w województwie wielkopolskim i 83,56% w województwie zachodniopomorskim). Średni procentowy wynik uzyskany za rozwiązanie zadania wynosił odpowiednio: w województwie lubuskim – 59% punktów, w województwie wielkopolskim – 58%, a w województwie zachodniopomorskim – 56% punktów. Zadanie okazało się dla piszących umiarkowanie trudne.

Polecenie do zadania 22. wymagało od uczniów napisania urozmaiconego kompozycyjnie i fabularnie opowiadania o podróży, podczas której jego bohater, za sprawą wydarzeń, w których uczestniczył, stał się sławny. Poziom wykonania zadania określano poprzez ocenę sześciu aspektów wypowiedzi: treści, segmentacji tekstu, stylu, języka, ortografii i interpunkcji.

Wykres 9. przedstawia osiągnięcia gimnazjalistów w zakresie pierwszego z ocenianych aspektów zadania rozszerzonej odpowiedzi – treści; pozostałe aspekty oceny rozprawki zaprezentowano w tabeli.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
 Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Wykres 10. Osiągnięcia gimnazjalistów w zakresie treści

Najwyższą punktację za treść (4 punkty) mogli otrzymać uczniowie, którzy napisali opowiadanie zgodne z tematem, a więc uwzględniające wszystkie trzy wymienione w nim elementy (podróż, wydarzenie, sława), właściwie i wnikliwie opisali istotne elementy świata przedstawionego, w sposób funkcjonalny posłużyli się wybraną formą narracji i czasem gramatycznym, logicznie uporządkowali wydarzenia, nadając im właściwą hierarchię (wyeksponowali wydarzenie główne) i celowo zastosowali co najmniej trzy elementy wzbogacające wypowiedź.

Praca, za którą gimnazjalista mógł otrzymać 3 punkty, dopuszczała odstępstwa na poziomie prezentowania świata przedstawionego (uczeń mógł ograniczyć się do zaprezentowania dwóch elementów świata przedstawionego) i użycia elementów wzbogacających wypowiedź (wystarczające były dwa). Jeśli uczeń napisał opowiadanie w przeważającej części zgodne z tematem, co oznacza, że pominął jeden zawarty w temacie elementów, określił elementy świata przedstawionego i skonkretyzował tylko jeden z nich, w znaczącej części swojej pracy zastosował wybraną formę narracji, uporządkował wydarzenia oraz wprowadził choć jeden element wzbogacający wypowiedź, uzyskiwał dwa punkty, a w przypadku, gdy podjął próbę napisania opowiadania na zadany temat, podejmując również próbę wprowadzenia właściwych dla tej formy wypowiedzi urozmaiceń fabularnych – 1 punkt.

Uczniowie najczęściej otrzymywali 3 punkty z czterech możliwych do uzyskania. Na takim poziomie aspekt treści zrealizowało 46,44% gimnazjalistów w województwie lubuskim, 45,40% – wielkopolskim i 48,38% w zachodniopomorskim.

Pisanie opowiadania to umiejętność z zakresu szkoły podstawowej (zapis w podstawie programowej mówi o tworzeniu wypowiedzi pisemnej w formie twórczego i odtwórczego opowiadania z dialogiem), doskonała następnie na III etapie kształcenia (tu – zapis

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

o opowiadaniu urozmaiconym kompozycyjnie i fabularnie), zatem dobrze opanowaną przez gimnazjalistów.

Poniżej zaprezentowano przykładowe prace uczniów w różnym stopniu realizujące aspekt treści.

Prace poprawne

Przykład 1.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

- Anka, pośpiesz się! Spóźnimy się na samolot! - słyszysz
wzłanianie zza drzwi.

- Już idę!

Szybko zakładam buty, biorę walizkę i wybiegam z domu.
Wyjeżdżam na wakacje do Włoch z moimi przyjaciółkami - Olgą
i Magdą. Mam nadzieję, że wszystko pójdzie zgodnie z planem.
Nie chcę, żeby samolot miał opóźnienie, a obsługa hotelowa była
niemiła, jak to się zdarzyło w zeszłym roku.

Jedziemy taksówką na lotnisko. Jak zawsze rozmawiamy
o wszystkim? O niczym, o naszych planach na przyszłość, nie-
spełnionych marzeniach... Od zawsze chciałam zostać piosenkarką,
ale nigdy nie miałam okazji ~~na~~ prezentacji swojego talentu.
Szkoła... Zresztą świat nie może się składać z samych ślad.

Po odprawy czekamy na nasz lot. Dla odprężenia
słucham muzyki i śpiewam po cichu. Nagle ktoś do mnie
podechodzi do mnie i mówi:

- Co za piękny głos! Czy nie zastanawiała się pani
nad karierą muzyczną?

- Czy ja wiem? Raczej nie.

- Szkoda byłoby zmarnować taki talent. No cóż, nie to
nie. Nie będę przeszkadzać.

Co ja zrobiłam? Jedyna taka okazja mi się przytrafiła
a ja jej odnucałam! Jaka ja jestem głupia! Niestety, tak już.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Przykład 2.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

..... Od wyprawy minęły dokładnie rok, a ja pamiętam to
jakby zdarzyło się chwileby wczoraj. Już wyjeżdżając wiedziałam,
że będzie to niesamowite przeżycie. Razem z grupą himalaistów
dostaliśmy się na miesięczny kurs obserwacyjny na Biegumie
połnocnym. Kiedy dotarła do nas ta informacja byliśmy
zachwyceni i podekscytowani - było to dla nas spełnieniem marzeń.
..... Droga była bardzo daleka. Dziesiątki przesiadek, przystanków -
sama nie wiem w jaki sposób ^{só} tam ^{tam} ^{trafi} ^{liśmy} ~~dotarliśmy na miejsce~~. Po dotarciu
na miejsce warunki klimatyczne dały nam się we znaki, na szczęście
miejsce naszego zakwaterowania i główny punkt obserwacyjny były
bardzo przytulne, jak na środek bieguna. Po wypoczynku, zapoznaniu
się z resztą ekipy postanowiliśmy rozpoznać teren. Oprócz mnie
poszli jeszcze: Ola, Maciek i Tomek. Trudne warunki pogodowe
nie pozwoliły nam na zbyt długie wędrówki. Po krótkim czasie
daliśmy znak, że trzeba wracać. Nawet jako pierwszy szedł Tomek,
za nim Ola, ja i Maciek. Do bazy było już niedaleko, wszyscy
wrazem równym krokiem podszliśmy w stronę celu. Nagle stało się
coś czego nikt z nas w tym momencie się nie spodziewał -
~~na~~ samie, na których ugnielismy cały ekwipunek ~~swaim~~ ^{swaim} ^{razem}.....
Zanimyś biał i ~~przebiegli~~ ^{przebiegli} do przełęczy ostatniej osoby z szeregu
czyli Macieka. W tym momencie ja i Ola nie wiedzieliśmy co robić,
bałyśmy się, że ~~ona~~ ^{oni} samie będą zbyt ciężkie, ^{cięższe mogli} aby wrócić Macieja.
Dobrze, że był z nami Tomek który zachował zimną krew i

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

rozsądnie odpiął samie od przyjaciele i rozkładając uścisk swojego
uścisk równomiernie potoczył się i zlapał himalaista i zaczął go wyciągać,
w czym oczywiście mu pomogliśmy. Na całe szczęście szybko reakcja
kolegi i nasza pomoc uratowała Macka. Po tym zdarzeniu od razu
postanowiliśmy dowiedzieć się więcej o wypadkach i zabezpieczeniem przed
nimi lub pomocą w trakcie.

Po powrocie do kraju Tomasz w większości gazet i we wszystkich
stacjach radiowych i telewizyjnych uzyskać informacje o polskim himalaiste,
który ryzykując własne życie uratował kolegę. Moim zdaniem jego ~~stawa~~
~~była bardzo słuszną~~ rozstrawienie w takiej sprawie było bardzo
słuszną, choć jak ~~to~~ Tomek ~~my~~ twierdzi, że nie lepiej się stawa,
a na jego miejscu ~~zrobiłby tak~~ każdy by tak zrobił.

Przykład 3.

„Na szczyt”

Siedział w namiocie. Gorąca herbata
miała rozgrzewać jego zmarznięte ciało.
Myślał o wielu rzeczach, ale jedna przewijała
się przez jego myśli najczęściej.

6000 m w górę to imponujący wynik.
Jeszcze bardziej zadziwiające było to, że
na tej wysokości udało im się rozbić obóz.

Jeszcze tylko 3 kilometry pod górę, myślał.
3 kilometry i koniec marszu. 3 kilometry...

Droga na najwyższą górę świata, nie
była łatwa. Mroźne, spadające odłamki skalne,
ale też samotność. Ostatni raz z rodziną
rozmawiał dwa tygodnie temu. Na większych
wysokościach telefony po prostu nie działały.
Czasem zastanawiał się, dlaczego wybrał
samotny marsz na Mount Everest...

* * *

Szczyt. Wiatr niesamowicie dotkliwie smaga
po twarzy. Wszędzie śnieg, a pośrodku on.
Zmarznięty, wycieńczony, lecz jakimś cudem

znany. Nareszcie koniec - powiódł. koniec...
czy początek?

Jedno lub dwa zdjęcia, i trzeba wracać.
Wokół toczy się normalne życie. Ziemia
miał się knęci.

* * *
Już widać lotnisko. Samolot ląduje, po czym
w końcu się zatrzymuje. Po otwarciu drzwi
otacza go chmura dziennikarzy i reporterów
z milionem pytań. Ale on przebiega przez nich
i wsiada do samochodu, który zawiezie go
do domu. Samotnego wędnika...

Komentarz

Wszystkie trzy opowiadania w zakresie treści prezentują najwyższy poziom osiągnięć, przy czym każde z nich wyróżnia się sposobem realizacji jednego z aspektów z obszaru budowania fabuły. W przykładzie 1. na uwagę zasługuje sposób prezentowania świata przedstawionego i umiejętność konkretyzowania jego elementów, w przykładzie 2. sposób przedstawiania toku zdarzeń i umiejętność budowania napięcia, a w przykładzie 3. – sposób prowadzenia narracji i umiejętność posługiwania się czasem gramatycznym. Piszący posługują się ponadto różnorodnymi środkami wzbogacającymi wypowiedź, mając świadomość celowości ich użycia i roli w jej budowaniu. Ich opowiadania są dynamiczne, barwne i budzą zainteresowanie odbiorcy.

Prace częściowo poprawne

Przykład 4.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

Pewnego słonecznego dnia ~~Hermyda~~^{Weronika} i Leom
wymuszyli w planowaną od wielu tygodni podróż
do nad morze, a dokładniej do Kołobrzegu.

Oczywiście pierwszego dnia zaplanowali
spacer po plaży, jednak byli tak zmęczeni
podróżą, że postanowili przenieść plany
na kolejny dzień.

Więc następnego ranka przygotowali
się bardzo starannie do ich pierwszej wycieczki.
Swoją spacer zaczęli od wielkiej
kamienia skały, która leżała przy
samym brzegu morza. Szli tak już pół
godziny, oddalali się od natowików. W tamtym
momencie byli już na terenie miasteczonym,
jednak nie zdawali sobie sprawy z ich
niebezpieczeństwa, a także innych.

Godzinę później zrobili sobie przerwę,
aby chwilę odpocząć i coś przekąsać.
~~Jednak ich p.~~

Jednak w jednej chwili Leom zobaczył
~~to~~ topiące się ^{dwie} osoby, które nie potrafiły pływać.
Dzięki temu, że Weronika i Leom przeszli wiele
kursów i byli świetnymi pływakami, ~~wied~~ musieli

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

nie myśląc o niczym na pomoc.
Po akcji ratowniczej, para przedstawiła się
nieznanym osobą, ~~nie wiedząc~~ wiedząc w małym
emocji nie zauważyli że uratowali bardzo
słabych osoby, ~~którzy~~ którzy dzielnie odpocząć w samotności.
Na drugiej dzień nie wiedząc jak Leon i
Weronika byli na pierwszych stronach
gazet. Choć ich słowa ~~brzmiały~~ brzmiały, ktoś to
i tak wiedzieli, że ~~oni~~ oni nieznanymi będą ich
pamiętać do końca życia.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Przykład 5.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

Pewnego dnia, gdy Leo Messi wrócił do swojego domu w Rosarie z oddalonego okoliczności o kilka kilometrów, czekała na niego niespodziewana przygotowana przez jego rodziców a były to bilety na dwutygodniową wycieczkę w Barcelonie, jednak matki Leo Messi nie wiedziały co go stać czeka i że dzięki swojemu ojcu zostanie tam i zamieszka.

Po trzech dniach nadzwyczajnych wylotu do Barcelony, Leo wraz z rodziną wlatywał się wczesnym rano na lotnisko i o godzinie 9 wylądował do Barcelony, na miejsce przybył o godzinie 15, gdy wysiedli z samolotu na lotnisko czekała wielka niespodziewana a mianowicie czekała na niego przedstawiciel FC Barcelony z ofertą kontraktu ^{który zapisał mu się} w zespole młodzieżowym a później kiedy osiągnie odpowiedni wiek w pierwszym zespole drużyny ze stolicy Katalonii. Matki Leo od razu przystąpiły do podpisania kontraktu z klubem i oficjalnie został zapisał w najbardziej prestiżowej piłkarskiej szkole La Masii, już na samym początku pobytu w klubie zostanie udowodnić że kiedyś zostanie wielkim piłkarzem.

3 tak po kilkunastu latach od przybycia do Barcelony Leo Messi jest to nie jednym z najlepszych i najlepszych

piłkarzy na świecie, a dzięki swojej grze i talentowi wielu rekordów stał się również jednym z najlepszych strażników w całej piłce nożnej. Znają go i podziwiają ludzie na całym świecie, a wiele matych dzieci marzy o tym by kiedyś być również sławnym i dobrym piłkarzem jak on.

Przykład 6.

Moim przykładem jest jak pewnego
dni stary stawiek z kociaki
i stary stawiek i może" wyptyna
by stawić ryby po wielu nieudanych
próbach.
Głównego popołudnia ruszył na
wypławki. Jak w końcu udało mu się
złowić tą rybę. Wrócił do domu
satkował się na rekiny walczył z nimi
bardzo długo, ale nie udało mu
się wciągnąć z tą rybą, lecz
z innymi kociakami. Jak już dotarł
do domu pokazał swoje udowodnienie
wypławki, że potrafi pokazać im
szkielet swojej go ile mógł wciągnąć.
Moim zdaniem że stary stawiek
stał się starym, że w takim wieku
złowić taką dużą rybę.

Komentarz

Trzy powyżej zamieszczone prace w różnym stopniu realizują kryterium treści. W pierwszej uchybienia dotyczą sposobu prezentowania świata przedstawianego i wzbogacania wypowiedzi. Nadmierna dbałość o szczegóły przy braku troski o ciekawy sposób ich zaprezentowania w pierwszej części pracy sprawia, że główne wydarzenie, w którym uczestniczą bohaterowie, niewiele różni się od innych, które do niego prowadzą. Autor nie stosuje także zabiegów służących wzbogaceniu wypowiedzi – rezygnuje z budowania nastroju, napięcia, dynamizowania akcji. Autor drugiej pracy nie eksponuje należycie wydarzenia, które odmieniło losy bohatera. Ma też trudności z budowaniem akcji i stosowaniem narracji właściwej formie opowiadania, co dostrzec można zwłaszcza w ostatnim akapicie jego wypowiedzi, która nie powinna zawierać elementów charakterystyki. Trzecią pracę, której autor posilkował się tekstem znanej mu lektury, można potraktować jedynie jako próbę napisania opowiadania na zadany temat.

Prace niepoprawne

Przykład 7.

Rozprawka

Czasami spotykamy się z tym że ktoś przez podróż jedną lub kilka stał się sławnym i znanym, różnozmarłym. Postaram się to udowodnić

Pierwszym moim argumentem potwierdzającym moją tezę jest film który często oglądam w telewizji pod tytułem „W osiemdziesiąt dni do Bokoła świata”, którego bohaterowie obkrawiali katy swiat w 80 dni pokonali je po drodze kilka przeskud oraz obserwowali wiele ciekawych i pięknych budowli. Bohaterowie myśleli że nie dadzą rady ale udało im się wyrobić w czasie oraz uzyskać stawe i pieniądze.

Kolejnym moim argumentem jest wydarzenie historyczne które znamy jest wyprawa Krzysztofa Kolumba do Indii lecz się pomyliła i zamiast dotrzeć do Indii popłynęła na nieznany nikomu ląd który się okazał

odkryciem geograficznym. Pamiętam że Krzysztof Kolumb odmalował odkrytą Amerykę czym zyskał sobie niesamowita stawe.

Mam nadzieję że udało mi się udowodnić że przez podróż można stać się sławnym i znanym.

Przykład 8.

Michael Jordan jest to znany na całym świecie koszykarz. W swojej karierze wiele razy przegrywał mecze, nie trafił do kosza. Nigdy się nie poddawał. Dzięki podrobieniu meczów po całym świecie zdobył swój fenomen, który bardzo go wyróżnia i dla niezłomności z nim jest wzorem. Podczas gry pokazywał na co go stać. Nie będzie powiadać o tylko jednej jego podrobieniu, ponieważ wiele razy wyjechał i za każdym razem stawiał się coraz stawiającą, a na końcu poznali go wszyscy. O Michaelu jest napisanych dużo książek i jego grę można oglądać teraz np. na YouTube. W książkach opisana jest cała jego kariera szczególnie. Powiada m. in. kiedy zaczął grać, kiedy zyskał największą popularność itp. Dla ^{mię} Michael Jordan to najlepszy sportowiec, który poprzez podrobienie zyskał ogromną popularność.

Przykład 9.

Stawymy można stać się na wiele sposobów. Fascynującym przeżyciem jest podróżowanie przez to można stać się rozpoznawany lub stawymy, gdyż ~~ty~~ ludzie podróżuje, to poznawają różne kultury, zachowanie innych ludzi i inne tradycje. Można stać się przez to, że ^{nie} podróżuje ~~o~~ po różnych krajach, każdy kraj ma swoją własną kulturę a każda inna to jest bardziej ciekawsza. Niektóre kraje charakteryzują się na przykład innym ubiorem, który dobitnie widać w wszystkich, zachowaniem innym niż w innych kulturach. Po tych przeżyciach zwiedzenia i poznawania tych krajów i można na koniec wyziębnić z tego wnioski i opisać lub mówić o tym poprzez media. Również można napisać książkę o tych poznawaniach, ale również o różnych ludziach, którym się ~~o~~ coś przytrafiło, bądź co przytrafiło w ~~o~~ ~~o~~ trakcie tej podróży.

Komentarz

Teksty, stanowiące przykłady 7., 8. i 9. to prace napisane niezgodnie z poleceniem. Dwaj pierwsi uczniowie zrealizowali formę inną niż opowiadanie; praca trzeciego ucznia dodatkowo jest także pracą nie na temat.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

Analiza przykładowych uczniowskich realizacji zadania 22. stanowić może punkt wyjścia do diagnozy osiągnięć trzecioklasistów w pozostałych aspektach oceny rozszerzonej odpowiedzi, tj. umiejętności budowania uporządkowanego i spójnego tekstu, posługiwania się stylem dostosowanym do formy wypowiedzi i językiem zgodnym z obowiązującymi normami oraz pisania z zachowaniem zasad ortografii i interpunkcji. Wyniki uzyskane przez gimnazjalistów, uwzględniające wymienione umiejętności, zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 5. Osiągnięcia gimnazjalistów w zakresie segmentacji tekstu, stylu, języka, ortografii i interpunkcji

Województwo	Współczynnik łatwości	Poziom osiągnięć w zakresie:		
		segmentacji tekstu		
		1	0	
L	0,73	72,54%	27,46%	
W	0,72	72,35%	27,65%	
Z	0,71	71,97%	28,03%	
		stylu		
		1	0	
L	0,93	92,85%	7,15%	
W	0,92	91,74%	8,26%	
Z	0,92	91,62%	8,38%	
		języka		
		2	1	0
L	0,38	30,98%	11,40%	57,62%
W	0,38	32,31%	11,62%	56,07%
Z	0,35	29,86%	11,13%	59,01%
		ortografii		
		1	0	
L	0,48	47,88%	52,12%	
W	0,47	47,15%	52,85%	
Z	0,46	46,08%	53,92%	
		interpunkcji		
		1	0	
L	0,21	21,31%	78,69%	
W	0,22	21,32%	78,68%	
Z	0,20	21,17%	78,83%	

Zachowanie logicznego toku rozważań i właściwa, a więc konsekwentna i celowa **segmentacja tekstu**, dostosowana do zamysłu kompozycyjnego, to umiejętność należycie opanowane przez większość gimnazjalistów. W każdym z województw około 75% przystępujących do egzaminu uczniów uzyskało za to kryterium jeden punkt. Wynik ten świadczy o znajomości zasad komponowania opowiadania. Uczniowie w zdecydowanej większości wyróżniali w swych wypowiedziach wstęp, przedstawiający sytuację i bohaterów, rozwinięcie, prezentujące ciąg wydarzeń prowadzących do wydarzenia głównego i zakończenie, zawierające krótki komentarz i ocenę opisanych zdarzeń, w różny sposób wyróżniając graficznie podstawowe elementy kompozycyjne. Zaburzenia segmentacji pojawiały się zwykle w pracach niżej ocenionych w zakresie kryterium treści – pominięcie któregoś z elementów zawartych w temacie utrudniało zachowanie logicznego porządku

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

przedstawianych zdarzeń, wybór wydarzenia głównego zamykającego zbudowany ciąg fabularny, prowadziło do zachwiania proporcji poszczególnych części wypowiedzi.

Jeszcze liczniejsza grupa przystępujących do egzaminu uczniów uzyskała jeden punkt za zastosowanie w swojej wypowiedzi **stylu** właściwego opowiadaniu. Wynik dowodzi, że gimnazjaliści właściwie rozumieją zasadę stosowności stylu w odniesieniu do tej formy wypowiedzi, mniej rygorystycznej i konwencjonalnej niż np. rozprawka czy charakterystyka, ale, jak każda, podlegającej regułom poprawności. Jeśli zdarzały się błędy, polegały one zwykle na nieprzestrzeganiu jednorodności stylistycznej wypowiedzi, kiedy we fragmentach pracy pojawiały się elementy właściwe dla innych form, najczęściej rozprawki lub streszczenia.

Znaczny problem stanowiło dla gimnazjalistów przestrzeganie **poprawności językowej**. Prawie 60% gimnazjalistów w każdym z trzech województw Okręgu nie uzyskało punktów za to kryterium. Posługiwanie się językiem zgodnym z normą okazało się umiejętnością trudną dla trzecioklasistów przystępujących do egzaminu gimnazjalnego.

W wielu pracach komunikatywność zakłócały liczne błędy; rzadziej pojawiające się błędy fleksyjne i słowotwórcze i bardzo częste – składniowe. Wśród nich najczęściej powtarzały się takie, które polegały na naruszaniu związków wyrazowych (zwłaszcza związku zgody), zastosowaniu niepoprawnego szyku wyrazów, powielaniu tych samych konstrukcji składniowych i niepoprawnym wyznaczeniu granicy zdania. W rezultacie wypowiedź traciła spójność, zarówno w obszarze pojedynczych zdań, jak i większych struktur składniowych.

W zakresie leksyki przeważały błędy, które wynikały z nadużywania wyrazów modnych, naruszenia łączliwości wyrazu, czy przekształcania i łączenia związków frazeologicznych. Poprawność stylistyczną zakłócało zwykle ubóstwo słownictwa, skutkujące powtórzeniami wyrazowymi, nadużywaniem zaimków, zwłaszcza wskazujących, wielosłowiem i niezamierzoną wieloznacznością. Odrębny problem stanowiła kolokwialność stylu wielu wypowiedzi; gimnazjaliści nie przestrzegali zasad dotyczących pisanej i mówionej odmiany polszczyzny.

Dwa punkty za sprawne posługiwanie się poprawną polszczyzną uzyskało około 30% gimnazjalistów w województwie zachodniopomorskim, 31% w lubuskim i nieco ponad 32% w wielkopolskim, co oznacza, że tylko co trzeci uczeń kończący gimnazjum zna zasady poprawności językowej i potrafi je stosować.

Podstawowych **zasad ortografii** nie opanowała ponad połowa uczniów przystępujących do egzaminu. Większość z nich popełniała liczne błędy różnego typu, nie zawsze zachowując nawet tak podstawowe reguły zapisu, jak pisownia wyrazów z *ó*, *u*, *ź*, *rz*, *ch* i *h* czy zastosowanie wielkiej litery w nazwach własnych. Trzecioklasiści nie przestrzegali zasady pisowni przeczenia *nie* z różnymi częściami mowy i mieli problemy z zapisem przyimków złożonych.

Przestrzeganie **zasad interpunkcji** było dla tegorocznych gimnazjalistów umiejętnością na tyle trudną, że około 80% z nich otrzymało za nią 0 punktów. W zdecydowanej większości prac piszący nie stosowali przecinków pomiędzy zdaniami podrzędnymi i nadrzędnymi oraz pomiędzy zdaniami współrzędnymi lub stosowali je w niewłaściwym miejscu, co w konsekwencji prowadziło do zakłócenia komunikacji. Zdarzały się prace, których autorzy pomijali przecinki przy wyliczeniach i wprowadzaniu do zdań wypowiedzi wtrąconych. Dodatkową trudnością okazało się także przestrzeganie

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

reguł interpunkcji w opowiadaniu z elementami dialogu, a taką formę wypowiedzi wybrało wielu uczniów.

Zaprezentowane wyniki pozwalają stwierdzić, że spośród pięciu ujętych w tabeli aspektów oceny rozszerzonej odpowiedzi, tylko umiejętności odnoszące się do dwóch pierwszych zostały opanowane przez gimnazjalistów na poziomie zadowalającym. Dwie kolejne – przestrzeganie reguł poprawności językowej i pisanie poprawne pod względem ortograficznym – okazały się dla trzecioklasistów trudne, a ostatnia – przestrzeganie zasad interpunkcji – była bardzo trudna. Poziom opanowania sprawdzanych przez zadanie umiejętności nie różnicował zasadniczo uczniów; różnice średnich wyników sięgały 1–2 p. p.; w zakresie czterech pierwszych aspektów oceny zadania najwyższy średni wynik procentowy uzyskali gimnazjaliści z województwa lubuskiego, w zakresie ostatniego – uczniowie gimnazjów wielkopolskich.

W wielu przypadkach gimnazjaliści nie opanowali na zadowalającym poziomie umiejętności czytelnego i starannego zapisu, co znacznie utrudniało pracę egzaminatorów sprawdzających i oceniających zadania egzaminacyjne.

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

IV. Podsumowanie i wnioski

Arkusze egzaminacyjne przygotowane na egzamin gimnazjalny z zakresu języka polskiego okazały się dla trzecioklasistów ze wszystkich trzech województw Okręgu umiarkowanie trudne. Na ten wynik składają się wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązywanie zadań, sprawdzających poziom opanowania umiejętności szczegółowych, mierzone wartością współczynników łatwości. Ich wartość pozwala wskazać te wiadomości i umiejętności, które gimnazjaliści opanowali w stopniu zadowalającym i te, którym należy poświęcić jeszcze wiele uwagi.

Piszący dobrze radzili sobie z zadaniami sprawdzającymi odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji, osiągając wyższe wyniki w zadaniach wymagających odniesienia do fragmentu tekstu niż tych, które odsyłały do jego całości. Z drugiej jednak strony wysokie wyniki uzyskali także za zadania sprawdzające podstawowe umiejętności interpretacyjne, polegające na odczytaniu głównej myśli tekstu, zwłaszcza odnoszące się do wiązki zadań przygotowanych do fragmentu *Dziadów cz. II*. Uprawnia to do sformułowania wniosku, że wiadomości zdobyte na lekcjach pozwoliły uczniom uzyskać wyniki na poziomie zadowalającym, także za te umiejętności, które dotychczas były dla nich trudne. Trudna natomiast pozostała umiejętność odwołania się do kontekstu całego utworu; wynik zadania zamykającego wiązkę przygotowaną do fragmentu dramatu Mickiewicza pozwala stwierdzić, że co czwarty gimnazjalista nie zna treści lektury wymienionej w podstawie programowej jako obowiązkowa.

Zadania przygotowane do tekstu poetyckiego okazały się dla gimnazjalistów w większości umiarkowanie trudne. Przy dużym zróżnicowaniu form zadań w tej grupie, uczniowie uzyskiwali najwyższe wyniki za rozwiązywanie zadań wielokrotnego wyboru; zadania typu prawda-fałsz i na dobieranie okazywały się dla nich zdecydowanie trudniejsze, co dostrzec można było zwłaszcza w przypadku zadań badających tę samą umiejętność. Dwa z zadań w tej wiązce odwoływały się do wiadomości i umiejętności z zakresu szkoły podstawowej. Oba ujawniły niezadowalający poziom opanowania wiedzy wymaganej od ucznia przystępującego do egzaminu gimnazjalnego, tak elementarnej, jak na przykład rozpoznawanie rymu i refrenu, czy dostrzeganie swoistości artystycznej dzieła literackiego

Do podobnego wniosku, dotyczącego niewystarczającej wiedzy trzecioklasistów, uprawnia analiza wyników uzyskanych za inne dwa zadania z kolejnej wiązki, przygotowanej do fragmentu eseju L. Kołakowskiego. Sprawdzały one wiadomości i umiejętności z zakresu składni i dowiodły, że wiedzę o podstawowych częściach zdania i ich funkcji posiada tylko około jedna czwarta tegorocznych gimnazjalistów, a umiejętność rozpoznawania zdań podrzędnie złożonych opanowało około 30 % z nich.

Ostatnie zadanie zamknięte dowiodło, że nie wszyscy trzecioklasiści potrafią korzystać z dodatkowych źródeł wiedzy; tę praktyczną i niezwykle przydatną, ponadprzedmiotową umiejętność opanowała mniej więcej połowa z nich.

Umiarkowanie trudne okazało się dla trzecioklasistów napisanie krótkiej wypowiedzi argumentacyjnej oraz opowiadania. Wyniki uzyskane za rozwiązanie zadania rozszerzonej odpowiedzi pozwalają sformułować wniosek, że uczniowie dobrze znają i potrafią stosować zasady budowania tej formy wypowiedzi, nie opanowali jednak na zadowalającym poziomie zasad poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Analiza wyników uzyskanych przez gimnazjalistów, dla której punktem wyjścia stał się poziom opanowania przez nich umiejętności sprawdzanych przez zadania w arkuszu, pozwala wskazać te umiejętności, które trzecioklasiści już opanowali oraz te, które trzeba ćwiczyć i doskonalić. Warto zatem uwzględnić tę informację, rozpoczynając nowy rok szkolny i przystępując do pracy z kolejnym rocznikiem uczniów przygotowujących się do egzaminu gimnazjalnego z zakresu języka polskiego.

*Opracowanie: Małgorzata Pastusiak
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu*

V. Aneks

Średnie wyniki uczniów rozwiązujących zadania w zestawach dostosowanych

1. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusze zadań z zakresu języka polskiego dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera (GH-P2-152) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-P1-152, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Jeden z tekstów źródłowych występujących w arkuszu standardowym – poetycki – został zastąpiony tekstem epickim. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem merytorycznym oraz graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Tabela 1. Średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań z zakresu języka polskiego (arkusz GH-P2-152)

kraj	Okręg	Województwo		
		lubuskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
58%	52,62%	45,83%	51,65%	57,46%

2. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze z zakresu języka polskiego dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych (GH-P4-152, GH-P5-152, GH-P6-152) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-152 – Arial 16 pkt, GH-P5-152 – Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze zadań w brajlu.

Tabela 2. Średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań z zakresu języka polskiego (arkusze GH-P4,5,6-152)

kraj	Okręg			Województwo								
				lubuskie			wielkopolskie			zachodniopomorskie		
	G4	G5	G6	G4	G5	G6	G4	G5	G6	G4	G5	G6
56%	54,37 %	48,06 %	50,00 %	62,07 %	-	-	53,64 %	45,10 %	84,00 %	51,54 %	52,29 %	33,00 %

3. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-152. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne oraz tekst ikonyczny, w których uproszczono słownictwo lub je wyjaśniono.

Arkusze składały się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na sformułowaniu dwóch argumentów uzasadniających zdanie,

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
 Egzamin gimnazjalny 2015
Analiza osiągnięć gimnazjalistów z zakresu języka polskiego

że książkom należy się szacunek, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu opowiadania o tym, jak ktoś stał się sławny.

Tabela 3. Średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań z zakresu języka polskiego (arkusze GH-P7-152)

kraj	Okręg	Województwo		
		lubuskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
63%	60,81%	63,69%	60,99%	58,82%

4. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-152. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono lub wyjaśniono słownictwo. Arkusz zawierał 22 zadania: 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie, w którą z podróży opisanych w tekście chciałabyś/chciałbyś się udać, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu opowiadania o kimś, kto przeżył przygodę w czasie podróży. Polecenie zostało dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi wykonanie zadania. Treści zadań zamieszczonych w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających, a polecenia do nich sformułowane prosto i zrozumiale.

Tabela 4. Średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań z zakresu języka polskiego (arkusze GH-P8-152)

kraj	Okręg	Województwo		
		lubuskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
50%	52,19%	52,20%	51,27%	54,11%